

Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja
Predmetna komisija za slovenščino
Predmetna komisija za angleščino
Predmetna komisija za nemščino
Predmetna komisija za matematiko
Predmetna komisija za biologijo
Predmetna komisija za geografijo
Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard
Državni izpitni center

OPISI DOSEŽKOV UČENCEV 9. RAZREDA NA NPZ 2011

Opise dosežkov učencev na nacionalnem preverjanju znanja na rednem roku ob koncu tretjega obdobja smo pripravili člani predmetnih komisij in sodelavci Državnega izpitnega centra. Opisi vsebujejo grafične predstavitev dosežkov vseh učencev 9. razreda in kvalitativne opise izbranih območij na lestvici dosežkov. Pri pripravi opisov smo se zgledovali po mednarodnih raziskavah znanja, kakor so PISA, TIMSS in PIRLS. Kvalitativni opisi izbranih območij omogočajo vpogled v znanja in zmožnosti, ki so jih učenci pokazali z dosežki v izbranih območjih na lestvici.

Grafične predstavitev dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja na rednem roku ob koncu tretjega obdobja smo izdelali tako, da smo dosežke vseh učencev, ki so sodelovali na nacionalnem preverjanju znanja iz danega predmeta, razvrstili od najnižjega do najvišjega, nato pa smo z višino stolpca prikazali število učencev z danim dosežkom. Na naslednjih straneh so tako predstavljeni letošnji dosežki učencev pri slovenščini, angleščini, nemščini, matematiki, biologiji, geografiji, slovenščini (NIS), matematiki (NIS) in družboslovju (NIS). Dosežki so predstavljeni v odstotnih točkah, s piko pa je označen povprečni dosežek vseh učencev.

Na vsaki grafični predstavitvi dosežkov učencev so s posebno barvo označena štiri območja: zeleno, rumeno, rdeče in modro.

Zeleno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo spodnje četrtine dosežkov (glede na druge dosežke). V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 20 % in nižji od 70 % preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 20. in 30. kvantilom.)

Rumeno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo med polovicama dosežkov. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 45 % in hkrati nižji od 45 % preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 45. in 55. kvantilom.)

Rdeče območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo zgornje četrtine dosežkov. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 70 % in nižji od 20 % preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 70. in 80. kvantilom.)

Modro območje označuje učence, katerih skupni dosežki so v zgornji desetini dosežkov. V tem območju je 10 % učencev z najvišjimi dosežki; njihovi dosežki so višji od 90 % dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki nad 90. kvantilom.)

Za vsako od navedenih območij smo določili naloge, ki so jih učenci reševali uspešno. Uspešnost reševanja pomeni, da je dano nalogo pravilno rešilo vsaj 65 % učencev z dosežki v danem območju (tako določajo uspešnost tudi v mednarodnih raziskavah znanja). To v splošnem pomeni, da so učenci z višjimi dosežki uspešno reševali tudi naloge iz nižjih območij (znanje namreč razumemo kot naraščajoče). Učenci z dosežki v rumenem območju so zato v splošnem uspešno reševali tako naloge iz rumenega območja kakor tudi naloge iz zelenega območja; učenci z dosežki v rdečem območju so poleg nalog iz rdečega območja v splošnem uspešno reševali tudi naloge iz zelenega in iz rumenega območja; učenci z dosežki v modrem območju pa so v splošnem uspešno reševali tako naloge iz modrega območja kakor tudi tiste, ki so uvrščene v ostala območja. Za dosežke zunaj izbranega območja pa lahko v splošnem sklepamo naslednje: če ima učenec dosežek pod prvim (tj. zelenim) območjem, lahko rečemo, da z nižjo verjetnostjo (tj. manj kot 65-odstotno) izkazuje znanje, uvrščeno na prvo območje; če ima dosežek med dvema območjema, lahko rečemo, da z visoko verjetnostjo (tj. več kot 65-odstotno) izkazuje znanje, ki je uvrščeno na spodnje območje, in z nižjo verjetnostjo (tj. manj kot 65-odstotno) znanje, uvrščeno na zgornje območje.

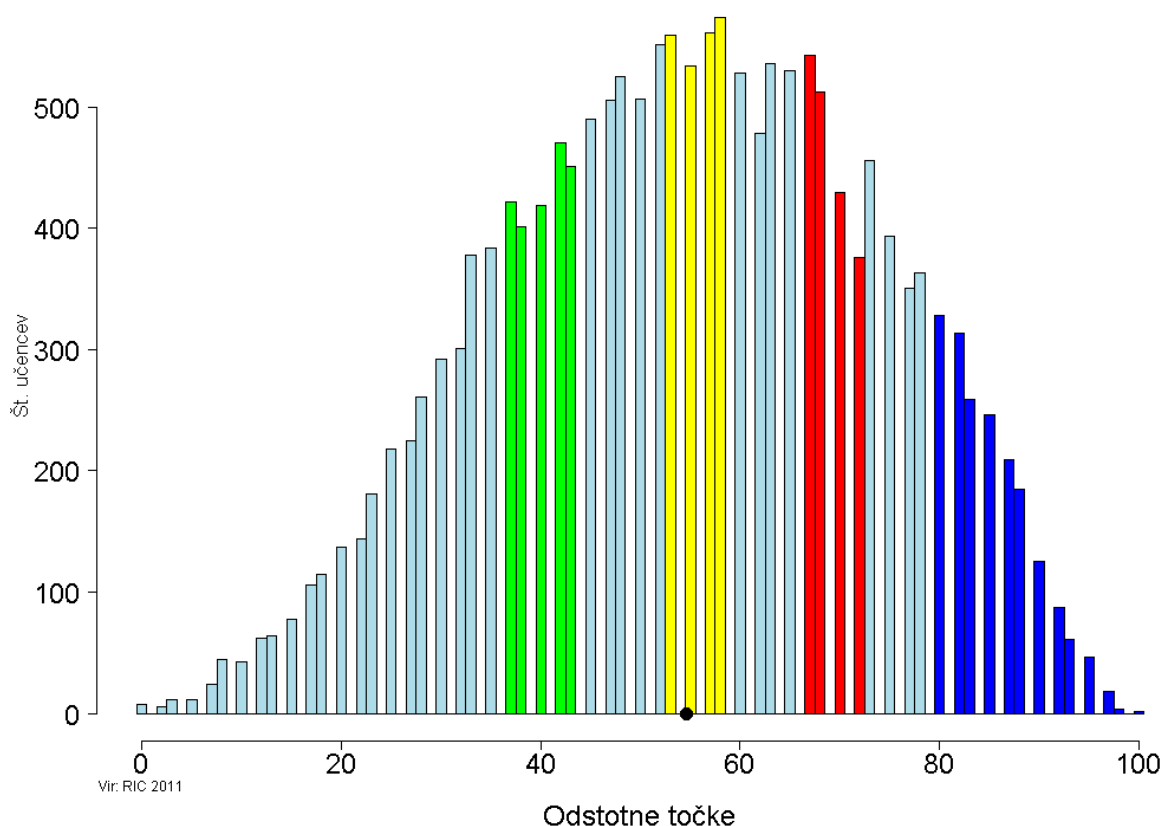
Predmetne komisije za nacionalno preverjanje znanja so po pregledu tako razvrščenih nalog pripravile opis oziroma sintezo vsebin, ki so skupne nalogam iz posameznega območja. Kvalitativni (oz. vsebinski) opisi območij predstavljajo vsebino tistega znanja, ki ga (s 65-odstotno verjetnostjo) izkazujejo učenci z dosežki v izbranem območju.

Opisi izbranih območij na lestvicah dosežkov letošnjega nacionalnega preverjanja znanja so enaki za vse šole in jih posredujemo vsem v enakem besedilu.

Pri uporabi opisov znanja in zmožnosti po območjih upoštevajte, da opisi temeljijo na manjšem številu nalog iz letošnjih preizkusov in da bi že navidezno manjše spremembe v nalogi morda vplivale na uvrstitev naloge v drugo skupino. Opisi so tako pripravljeni kot splošno vodilo pri ugotavljanju vsebine znanja učencev.

OPISI DOSEŽKOV NPZ PRI SLOVENŠČINI

Porazdelitev točk pri predmetu SLOVENŠČINA (NPZ, 3. obdobje, 2011, N = 17442)

Preizkus znanja na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine po 3. obdobju je v skladu z učnim načrtom zasnovan dvodelno – v enakem razmerju, kot zahteva učni načrt, preverja doseganje ciljev/standardov iz obravnave umetnostnih in obravnave neumetnostnih besedil. Naloge v I. delu preizkusa znanja se navezujejo na **neznano umetnostno besedilo** (odlomek iz proznega besedila *Spričevalo* Slavka Pregla), naloge v II. delu pa na **neznano neumetnostno besedilo** (*Cimet, začimba bogov in ljudi*, prirejeno po I. B., revija Gea, januar 2007). Obe izhodiščni besedili sta po dolžini primerljivi z NPZ v preteklem letu, sta pa druge vrste in tudi zato nekoliko lažji za razumevanje. Besedili in naloge prav tako zahtevajo deloma drugačne bralne strategije.

V preizkusu znanja je skupaj 35 nalog oz. 43 točkovanih enot (tvorbni nalogi in nekatere druge naloge imajo po 2 enoti/več enot) s skupaj 60 točkami, in sicer 13 nalog oz. 15 točkovanih enot s skupaj 24 točkami v I. delu (naloge, povezane z izhodiščnim književnim besedilom) in 22 nalog oz. 28 točkovanih enot s skupaj 36 točkami v II. delu (naloge, povezane z izhodiščnim neumetnostnim besedilom). V primerjavi z NPZ v šolskem letu 2009/2010 so v preizkusu znanja za redni rok 3 naloge več, število točkovanih enot pa je enako (na naknadnem roku je bilo za 2 večje, 45), je pa nekoliko večje kot na NPZ v prejšnjih letih (v šolskem letu 2008/2009 npr. 28 nalog oz. 35 točkovanih enot). Približno enako kot v šolskem letu 2009/2010 (in več kot v letih pred tem) je v preizkusu tudi nalog, ki zahtevajo samostojen zapis daljših odgovorov in utemeljevanje, oboje povezano z razumevanjem izhodiščnih besedil. Preizkus znanja v celoti je tako primerljiv s preizkusom znanja v letu 2009/2010, glede na NPZ v prejšnjih letih pa je nekoliko zahtevnejši, saj več nalog zahteva višje miselne procese in zmožnosti ter nekaj več časa za reševanje. Naloge tudi boljše kot na prejšnjih NPZ omogočajo zaznavanje razlik v znanju

učencev z visokimi in najvišjimi dosežki (več nalog spada v modro območje – zgornjih 10 odstotkov skupnih dosežkov).

Zaradi ugotavljanja razvitosti sporazumevalne zmožnosti v obeh delih preizkusa znanja na predstavljeni način in izbire ciljev/standardov iz učnega načrta, katerih doseganje se preverja (predvsem ugotavljanje zmožnosti samostojnega branja, razumevanja besedila in pisanja o prebranem v obeh delih preizkusa), je za preizkus značilna visoka stopnja veljavnosti glede na učni načrt in namen nacionalnega preverjanja znanja – podatki so dodatna informacija o doseganju ciljev/standardov znanja iz učnega načrta na ravni države, na posamezni šoli in za posameznega učenca.

ZELENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine ob koncu 3. obdobja določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov* (učenci z nizkim skupnim dosežkom/seštevkam točk na preizkusu), so v povprečju s 65-odstotno uspešnostjo rešili 8 od skupaj 35 nalog v preizkusu znanja, od tega 3 naloge delno, s skupaj 10 točkami od 60 možnih (v I. delu 2 nalogi s skupaj 3 točkami in v II. delu 6 nalog, od teh 3 delno, s skupaj 7 točkami), in sicer:

V I. delu preizkusa znanja (ob neznanem umetnostnem besedilu) sta to:

- naloga, ki preverja zmožnost prepoznavanja, da je izhodiščno besedilo odlomek iz daljšega proznega besedila, prepoznavanje pripovedovalca (ta ni književna oseba) in slogovnega postopka (1. naloga – katera trditev o izhodiščnem besedilu je pravilna in katera ni pravilna, 1 t, R /= razumevanje/), in
- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja dela besedila in zahteva izpostavitve 3 pomenskih prvin (8. naloga – kaj vse je gospa Pirc izvedela o Lenartovem ravnanju v šoli, 2 t, Z /= znanje/poznavanje/, R).

V II. delu preizkusa znanja (ob neznanem neumetnostnem besedilu) so to:

- naloga, ki preverja zmožnost samostojnega tihega branja in razumevanja neznanega neumetnostnega besedila – prepoznavanje teme (1. naloga – o čem predvsem govori izhodiščno besedilo, 1 t, R);
- naloga, ki preverja zmožnost prepoznavanja okoliščin nastanka besedila – prepoznavanje naslovnika (2. naloga – komu je izhodiščno besedilo namenjeno, 1 t, R);
- del naloge, ki preverja zmožnost prepoznavanja okoliščin nastanka besedila – prepoznavanje sporočevalca (3. a-naloga – ali je izhodiščno besedilo napisal moški ali ga je napisala ženska, 1 t, R);
- naloga, ki preverja zmožnost prepoznavanja sporočevalca iz jezikovnih prvin v besedilu (4. naloga – kaj v izhodiščnem besedilu izvemo o osebi, ki je napisala besedilo, 2 t, R, A /= analiza/);
- del naloge, ki preverja metajezikovno zmožnost – glagolski čas v delu izhodiščnega besedila (14. a-naloga – v kateri časovni obliki so glagoli v delu izhodiščnega besedila s podnaslovom *Dišeča žetev ljubja*, 1 t, Z, R), in
- del naloge, ki preverja metajezikovno zmožnost – prepoznavanje vzročnega razmerja (21. a-naloga – katero razmerje je izraženo v obkroženem delu povedi, 1 t, Z/R).

Vse navedene naloge v zelenem območju preverjajo cilje oziroma standarde, ki so v učnem načrtu opredeljeni kot **minimalni** in temeljni. Taksonomsko so naloge različno zahtevne, prevladujejo naloge na ravni razumevanja.

Naloge iz I. in II. dela predvidevajo poznavanje naslednjih strokovnih izrazov (izobraževalnih ciljev) iz učnega načrta: pripovedno besedilo, književna oseba (2. triletje), **proza** (3. triletje); glagol, časovna oblika, sedanjik (2. triletje).

Dosežki v zelenem območju so za preizkus znanja kot celoto primerljivi z lanskimi, učenci z nizkimi skupnimi dosežki so v povprečju rešili 5 od 32 nalog s skupaj 8 točkami, razlikujejo pa se v tem, da so letos ti učenci uspešno rešili tudi 2 nalogi v I., književnem delu (lani in leto pred tem nobene, vse naloge v zelenem območju so bile iz II., jezikovnega dela; razlog sta bili drugačni/nekoliko zahtevnejši književni besedili /dramsko oz. pesem/).

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *med polovicama dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega območja v povprečju uspešno rešili še 10 nalog, od tega 3 naloge delno, s skupaj 17 točkami (v I. delu 3 naloge, od teh 1 delno, s skupaj 9 točkami, in v II. delu 7 nalog, od teh 2 delno, s skupaj 8 točkami).

V I. delu preizkusa znanja (ob neznanem umetnostnem besedilu) so to:

- naloga, ki preverja razumevanja kraja in časa dogajanja (3. naloga – kje vse in kdaj poteka dogajanje, 2 t, Z, R);
- naloga, ki preverja zmožnost razbiranja neposredno izraženega namena osebe in tudi razumevanje motiva za ravnanje književne osebe, ki ni neposredno izražen (7. naloga – s katerim namenom je šla gospa Pirc v šolo, 3 t, Z, A, U /= uporaba/), in
- dela tvorbnе naloge, ki je zahtevala dramatizacijo navedenega dela proznega besedila (13. naloga, A-del – zgradba dramskega besedila, 2 t, Z/R, in B-del – vsebina dramatiziranega besedila, 2 t, A).

V II. delu preizkusa znanja (ob neznanem neumetnostnem besedilu) so to:

- del naloge, ki preverja zmožnost prepoznavanja sporočevalca iz jezikovnih prvin v izhodiščnem besedilu – glagolska oblika za moški spol in ednino (3. b-naloga – iz česa v izhodiščnem besedilu je razviden spol osebe, ki je napisala besedilo, 1 t, R, A);
- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja dela besedila – časovnega zaporedja v opisu postopka (7. naloga – kako pridobivajo cimetovo olje, 1 t, R);
- naloga, ki preverja metajezikovno zmožnost – prepoznavanje besedilne vrste opis postopka v delih izhodiščnega besedila (8. naloga – kaj sta dela izhodiščnega besedila, v katerih je predstavljeno pridobivanje same začimbe in pridobivanje cimetovega olja, 1 t, Z, U);
- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja nebesednih delov besedila v povezavi s temo (9. naloga – kaj iz izhodiščnega besedila je prikazano na sliki, 1 t, R);
- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja besedila in upovedovalno/skladenjsko zmožnost (10. naloga – dopolni vprašanja, s katerima se vprašaš po podatkih iz besedila, 2 t, R, U);
- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja besedila in poimenovalno zmožnost (11. naloga – kaj v izhodiščnem besedilu pomenijo navedene besede, 1 t, R), in
- del naloge, ki preverja metajezikovno zmožnost in zmožnost utemeljevanja (14. b-naloga – zakaj so glagoli v delu izhodiščnega besedila prav v tej časovni obliki, 1 t, Z, R).

Cilji oz. standardi, katerih doseganje preverjajo naloge, ki spadajo v rumeno območje (meja med polovicama dosežkov), so v učnem načrtu opredeljeni kot **minimalni** in temeljni. Taksonomsko so tudi naloge v rumenem območju različno zahtevne – od znanja na ravni znanja/poznavanja do analize.

Naloge predvidevajo poznavanje naslednjih strokovnih izrazov iz učnega načrta (izobraževalni cilji): dramsko besedilo (2. triletje); opis rastline, glagol, časovna oblika, sedanjik (2. triletje), pripoved o doživetju/poteku dogodkov, potopis, **opis delovnega postopka**, opis osebe (3. triletje).

V primerjavi z dosežki na NPZ v preteklem šolskem letu so dosežki v rumenem območju (naloge, ki so jih s 65-odstotno uspešnostjo rešili učenci s skupnimi dosežki okoli povprečja) višji – v obeh delih preizkusa znanja v to območje spada več nalog z več točkami (lani 6 nalog s skupaj 8 točkami, letos 10 nalog s skupaj 17 točkami). Razlog sta deloma lahko obe izhodiščni besedili, ki sta po dolžini primerljivi z lanskima, sta pa nekoliko manj zahtevni za branje in razumevanje, sklepali pa je mogoče, da je morda tudi zaradi NPZ nekoliko več samostojnega dela učencev z besedili pri pouku. V to območje prvič na NPZ spadata tudi dela tvorbnе naloge iz književnosti – vsebina in ustrezna pretvorba proznega besedila v dramsko. Višja uspešnost učencev pri teh delih naloge v primerjavi s prejšnjimi leti je vsaj deloma posledica razmeroma nezahtevnega dela izhodiščnega besedila, ki ga je bilo treba pretvoriti v dramsko.

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega in rumenega območja v povprečju uspešno rešili še 6 nalog, od tega 3 naloge delno, s skupaj 7 točkami (v I. delu 1 nalogo v celoti in 1 delno, s skupaj 3 točkami, in v II. delu 4 naloge, od teh 2 delno, s skupaj 4 točkami).

V I. delu preizkusa znanja (ob neznanem umetnostnem besedilu) sta to:

- naloga, ki preverja zmožnost samostojnega ugotavljanja teme (2. naloga – o čem predvsem govori izhodiščno besedilo, 1 t, A/S), in
- del naloge, ki preverja jezikovno pravilnost tvorjenega besedila, povezanega z izhodiščnim besedilom – dramatizacija dela proznega besedila (13. naloga, C-del, 2 t, U).

V II. delu preizkusa znanja (ob neznanem neumetnostnem besedilu) so to:

- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja besedila in zmožnost povzemanja podtem (6. naloga – kateri postopek je v besedilu poimenovan dišeča žetev lubja, 1 t, R);
- del naloge, ki preverja metajezikovno zmožnost – prepoznavanje glagolov v navedeni povedi (16. a-naloga – v povedi obkroži glagola, 1 t, Z);
- naloga, ki preverja metajezikovno in upovedovalno/skladenjsko zmožnost – določanje nanašalnice za osebni zaimek (17. naloga – na kaj se nanaša osebni zaimek v navedeni povedi, 1 t, Z, R), in
- del naloge, ki preverja zmožnost tvorjenja dane vrste besedila z izbranimi podatki iz izhodiščnega besedila (22. naloga, B-del – upoštevanje značilnosti besedilne vrste opis države, 1 t, S).

Cilji oz. standardi, katerih doseganje preverjajo naloge, ki spadajo v rdeče območje (v zgornjo četrtino dosežkov), so v učnem načrtu opredeljeni kot **minimalni** in temeljni.

Tudi naloge, ki spadajo v rdeče območje, so v obeh delih preizkusa taksonomsko različno zahtevne – od znanja na ravni znanja/poznavanja do analize in sinteze.

Naloge predvidevajo poznavanje naslednjih strokovnih izrazov iz učnega načrta (izobraževalni cilji), vsi so iz II. dela (jezik): glagol, osebni zaimek (2. triletje), opis države (3. triletje).

V primerjavi z NPZ v preteklem šolskem letu v obeh delih preizkusa znanja v rdeče območje spada manj nalog z manj točkami (književnost lani 7 nalog s skupaj 12 točkami, jezik 7 nalog s skupaj 8 točkami). Razlog je morda nekoliko večje število nalog v preizkusu znanja in zato manj časa za reševanje posamezne naloge, več nalog zato spada v višji dve območji. Cilji/standardi oz. vrste znanj/zmožnosti, ki jih te naloge preverjajo, so primerljivi z NPZ v preteklih letih.

MODRO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki določajo *zgornjo desetino dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega, rumenega in rdečega območja v povprečju uspešno rešili še 12 nalog, od tega 3 delno, s skupaj 19 točkami (v I. delu 4 naloge s skupaj 5 točkami, in v II. delu 8 nalog, od teh 3 naloge delno, s skupaj 14 točkami).

V I. delu preizkusa znanja (ob neznanem umetnostnem besedilu) so to:

- naloga, ki preverja zmožnost zaznavanja in ponazarjanja/utemeljevanja komične perspektive z 2 primeroma iz izhodiščnega besedila oz. oblikovanje 2 ugotovitev o tem, kaj je v besedilu smešno (5. naloga – kaj v besedilu vzbuja smeh, 2 t, A);
- naloga, ki preverja natančno branje in povezavo ponujenih navedb iz besedila s pravo književno osebo (6. naloga – kateri od podatkov veljajo za starejšega od bratov Pirc, 1 t, R);
- naloga, ki preverja razumevanje značilnosti balade v povezavi z dogajanjem v besedilu (10. naloga – kaj je hotela mama povedati z rabo besede balada v zvezi z Lenartom, 1 t, Z/R), in
- naloga, ki preverja literarnovedno znanje (pregledno poznavanje književnikov in njihovih del – vstavljanje manjkajočih podatkov v razpredelnico (12. naloga, 1 t, Z).

V II. delu preizkusa znanja (ob neznanem neumetnostnem besedilu) so to:

- naloga, ki preverja metajezikovno in poimenovalno zmožnost (12. naloga – v odstavku, ki se začne z *Ne samo da ...* poišči nadpomenki za navedeni besedi, 1 t, Z, R);
- naloga, ki preverja metajezikovno in poimenovalno zmožnost v povezavi z razumevanjem izhodiščnega besedila (13. naloga – kaj v povezavi s cimetom pomeni navedena stalna besedna zveza, 1 t, Z, R);
- naloga, ki preverja metajezikovno zmožnost – prepoznavanje glagola v navedeni časovni obliki (15. naloga – iz navedenega dela izhodiščnega besedila izpiši tri glagole v pretekliku, 1 t, Z);
- del naloge, ki preverja metajezikovno zmožnost – pretvorbo glagolskega vida (16. b-naloga – glagoloma v navedeni povedi spremeni glagolski vid iz dovršnika v nedovršnik, 1 t, Z);
- naloga, ki preverja metajezikovno zmožnost – prepoznavanje pridevnikov določene stopnje (18. naloga – iz navedene povedi izpiši stopnjevana pridevnika, 1 t, Z);
- naloga, ki preverja metajezikovno in pravopisno zmožnost – prepoznavanje in razvrstitev lastnih imen iz izhodiščnega besedila (19. naloga – poišči v besedilu lastna imena in po 2 primera napiši v razpredelnico, 2 t, Z);
- del naloge, ki preverja metajezikovno in upovedovalno/skladenjsko zmožnost – izražanje vzročnega razmerja (21. b-naloga – obkroženi stavčni člen pretvori v ustrezni odvisnik, novo poved napiši na črto, 2 t, Z, U);
- dela tvorbnih nalog – izbor ustreznih podatkov za tvorjenje dane besedilne vrste iz izhodiščnega besedila in jezikovna pravilnost zapisa (22. naloga, A-del, vsebina, 5 za opis države ustreznih podatkov iz besedila, 3 t, in C-del, jezikovna pravilnost besedila, 2 t, A, S, U).

Cilji oz. standardi, katerih doseganje preverjajo naloge, ki spadajo v modro območje (v *zgornjo desetino dosežkov*), so v učnem načrtu opredeljeni kot **minimalni** in temeljni. Taksonomsko so tudi naloge, ki spadajo v modro območje, različno zahtevne – od znanja na ravni znanja/poznavanja do analize in sinteze.

Naloge iz I. in II. dela predvidevajo poznavanje naslednjih strokovnih izrazov iz učnega načrta (izobraževalni cilji): **balada**, **Fran Levstik**, Anton Tomaž Linhart, **realizem**, razsvetljenstvo (3. triletje); nadpomenka, glagol, preteklik, pridevnik, lastno ime (2. triletje), stalna besedna zveza, **glagolski vid**, **dovršnik**, **nedovršnik**, stavčni člen, **odvisni stavek**, opis države (3. triletje).

Dosežki v modrem območju (naloge, ki jih je z več kot 65-odstotno uspešnostjo rešilo zgornjih 10 odstotkov učencev) so v obeh delih preizkusa primerljivi z lanskimi – v I., književnem delu so v to območje prav tako spadale 4 naloge s skupaj 5 točkami, v II., jezikovnem delu pa je v to območje spadalo sicer manj nalog (5), a z enakim številom točk (14). Primerljivi so tudi cilji/standardi oz. znanja in zmožnosti, ki jih te naloge preverjajo. Kot zahtevno se v I. delu kaže zaznavanje in ponazarjanje/utemeljevanje komične perspektive, povezovanje značilnosti književne osebe s pravo osebo (nizek dosežek pri tej nalogi je predvidoma predvsem posledica reševanja naloge brez vračanja v besedilo) in preverjanje literarnovednega znanja (v povezavi s sporočilnostjo besedila in brez neposredne povezave z besedilom). V II. delu se kot zahtevno kaže razumevanje posredno ali na različnih mestih v izhodiščnem besedilu izraženih podatkov, izbira ustreznih podatkov iz besedila in del nalog, ki preverjajo metajezikovno zmožnost (poznavanje in uporabo jezikoslovnih pojmov, posebej tistih, ki se po UN obravnavajo že v 2. triletju /6. razred/). Sklepati je mogoče, da ti pojmi pri pouku niso dovolj utrjeni oz., da se pri obravnavi besedil v 3. triletju njihovo razumevanje in zmožnost uporabe ne utrjuje in pogloblja. Kot zahtevne se kažejo tudi različne pretvorbe.

NALOGE NAD MODRIM OBMOČJEM

V območje *nad modrim območjem* – s 65-odstotno uspešnostjo jih niso rešili niti učenci z najvišjimi skupnimi dosežki na preizkusu znanja – se je uvrstilo 5 nalog s skupaj 7 točkami (v I. delu 3 naloge s skupaj 4 točkami in v II. delu 2 nalogi s skupaj 3 točkami).

V I. delu preizkusa znanja (ob neznanem umetnostnem besedilu) so to:

- naloga, ki preverja zmožnost kronološkega razvrščanja dogodkov (4. naloga – razvrsti dogodke, kot so si sledili v času, 1 t, R);
- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja dela izhodiščnega besedila (9. naloga – kaj vse je Lenart vključil v »diplomatske« pogovore z babico, 2 t, Z, R), in
- naloga, ki preverja zmožnost prepoznavanja poosebitve/primere oz. slogovno zaznamovane besede (nenavadne tvorjenke) ter ustrezno poimenovanje izbranega primera (11. naloga – napiši primer poosebitve/primere ali nenavadne tvorjenke in poimenovanje za ta primer, 1 t, Z, R).

4. naloga, ki je s 65-odstotno uspešnostjo niso rešili niti učenci z najvišjimi skupnimi dosežki na preizkusu znanja, zahteva zmožnost razbiranja, kako so si dogodki sledili v času; razvrščanje je oteženo zaradi retrospektivne pripovedi. V to območje se je naloga predvidoma uvrstila zaradi razmeroma zahtevne strukture pripovedi (učenci so namesto kronološkega razvrščanja dogodkov le-te razvrstili tako, kot si sledijo v besedilu). 9. naloga preverja zmožnost razumevanja dela izhodiščnega besedila, pri čemer ni zapisano, da sta zahtevani 2 enoti (da je teh več, mora učenec razbrati iz besede 'vse', uporabljene v vprašanju: Kaj vse je Lenart vključil v »diplomatske« pogovore z babico?). Prva pomenska enota je tudi neposredno razberljiva (darila), druga pa je manj opazna, treba je natančno prebrati del besedila in ugotoviti, da je vključil tudi zglede babic, ki obdarujejo vnuke. Navodilo zahteva tudi odgovor »s svojimi besedami« (če učenec obe sestavini prepiše, dobi za vsebinsko popoln odgovor le 1 točko).

11. naloga zahteva vračanje v izhodiščno besedilo in natančno branje prve polovice oz. začetka besedila, ob tem pa tudi izbiro ustreznega poimenovanja za napisani/izbrani primer (vsa tri poimenovanja so zapisana v navodilu naloge). Naloga je časovno zahtevna, učenci so jo predvidoma reševali po spominu, navajali so primere iz druge polovice besedila, motili so se tudi pri izbiri za primer ustreznega poimenovanja ali pa napisali neustrezno novo poimenovanje.

V II. delu preizkusa znanja (ob neznanem neumetnostnem besedilu) sta to:

- naloga, ki preverja razumevanje prenesenega pomena besedne zveze v povezavi s temo izhodiščnega besedila (5. naloga – zakaj je cimet v naslovu besedila poimenovan začimba bogov, 1 t, R), in
- naloga, ki preverja metajezikovno zmožnost – prepoznavanje osebk in povedka v dani enostavni povedi (20. naloga – iz povedi izpiši osebek in povedek, 2 t, Z).

5. naloga zahteva analitično branje besedila in sklepanje iz posredno izraženih podatkov ter zmožnost samostojnega tvorjenja odgovora (tovrstne naloge so se kot zahtevne pokazale na vseh dosedanjih preverjanjih, tudi na NPZ v preteklem letu je bila taka naloga razvrščena v območje nad modrim). 20. naloga pa zahteva natančno branje in zapis zloženega stavčnega člena in zanikanega povedka, učenci pa so večinoma izpisali samo del enega in drugega (izpustili desni prilastek ali oba prilastka v prvem primeru in izpustili *se ne* v drugem primeru).

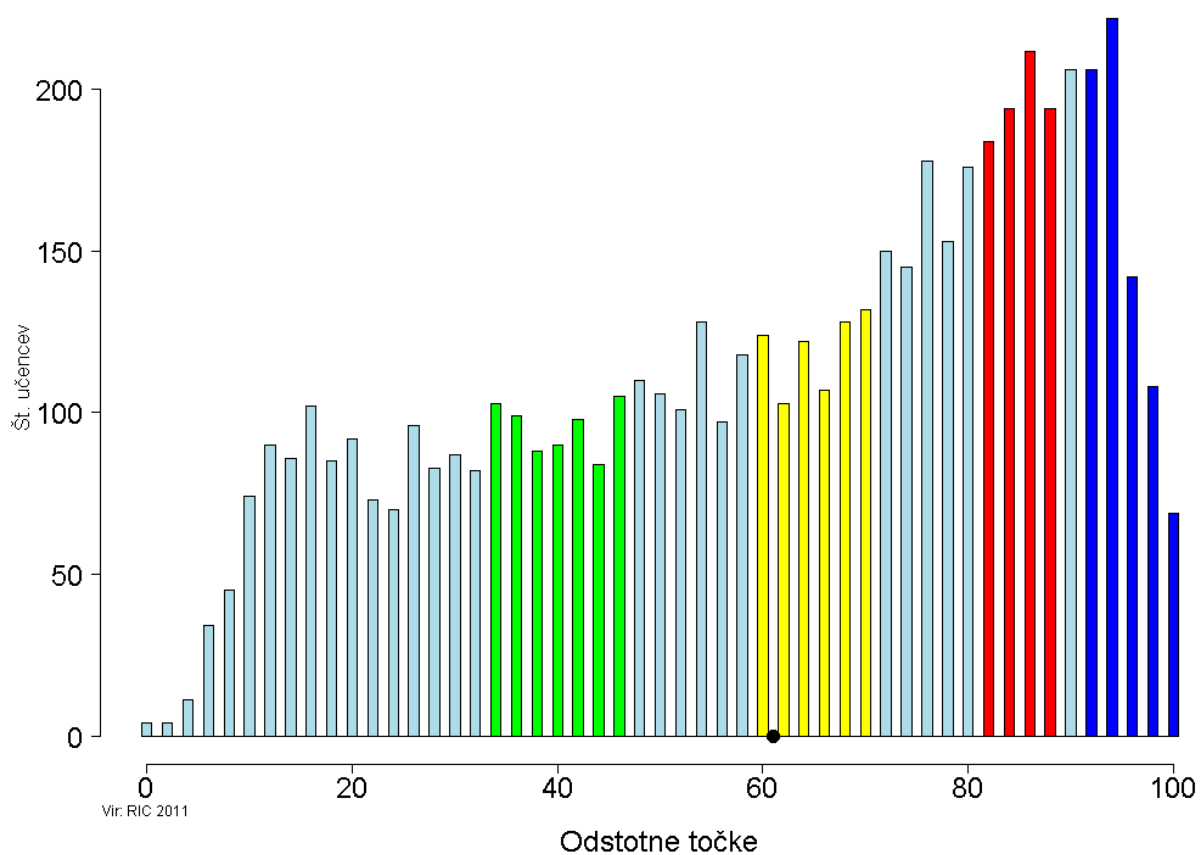
Cilji oz. standardi, katerih doseganje preverjajo naloge, ki spadajo v območje nad modrim območjem, so v učnem načrtu opredeljeni kot **minimalni** in temeljni.

Taksonomsko naloge niso zahtevne, preverjajo znanje na ravni poznavanja/znanja in razumevanja.

Razporeditev dosežkov je, razen pri nalogah, ki spadajo v območje nad modrim, v skladu s cilji in standardi v učnem načrtu. Razporeditev dosežkov po območjih za I., književni del preizkusa znanja, kaže, da ima večina nalog v tem delu visoko občutljivost za razlike v znanju 'na vrhu', tj. pri preverjanju znanja učencev z visokimi skupnimi dosežki, in nekoliko nižjo občutljivost za preverjanje znanja učencev s povprečnimi oz. nižjimi skupnimi dosežki. Višjo zahtevnost v primerjavi z NPZ v preteklih letih (in s tem boljše zaznavanje razlik v znanju učencev z visokimi skupnimi dosežki) imajo tudi naloge v II. delu preizkusa znanja. Tvorbna naloga v I. delu preizkusa znanja je manj zahtevna (dramatizacija dela proznega besedila), dosežki učencev pa so kljub temu razmeroma nizki pri vrednotenju jezikovno-pravopisne ravni (C-del, rdeče območje; to je večinoma značilno tudi za preverjanje znanja v preteklih letih). Zaznani so bili tudi primanjkljaji na ravni zgradbe dramskega besedila (predvsem neustrezno zapisane didaskalijske oz. zapis spremnih stavkov). Tvorbna naloga v II. delu je tako kot na NPZ v preteklem letu zahtevala tvorjenje opisa na osnovi izbora ustreznih podatkov iz izhodiščnega besedila in je prav tako spadala v modro območje, razlika je le v tem, da so bili učenci letos uspešnejši pri upoštevanju besedilne vrste (letos rdeče območje, lani naloga v celoti modro območje).

OPISI DOSEŽKOV NPZ PRI ANGLEŠČINI

Porazdelitev točk pri predmetu ANGLEŠČINA (NPZ, 3. obdobje, 2011, N = 5700)

ZELENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov*, so v povprečju uspešno rešili naslednje naloge/postavke:

1. del – slušno razumevanje

- Naloga A je preverjala slušno razumevanje daljšega besedila; tukaj so morali učenci posamezne dele poslušanega besedila povezati z ustreznimi naslovi. Da bi bili pri tem uspešni, so morali izluščiti bistvene informacije in v besedilu poiskati določene podatke. Pri tej nalogi sodi v zeleno območje samo testna postavka 6, ki jo je uspešno rešilo 81 % učencev (indeks težavnosti: $IT = 0,81$). Učenci so pri tej testni postavki morali razumeti ključne besede v besedilu (*I ran as fast as I could and lost both shoes ...*).
- Pri nalogi B so učenci poslušali radijski intervju in reševali nalogo izbirnega tipa. Učenci so v slušnem besedilu poiskali določene podatke in razumeli podrobnosti. V zeleno območje sodijo testne postavke 1 ($IT = 0,79$), 2 ($IT = 0,83$) in 5 ($IT = 0,82$), ki so jih učenci uspešno rešili in s tem dokazali, da razumejo besedišče s področja poklicev, osebnostnih lastnosti in navad. Te postavke so uspešno reševali tudi šibkejši učenci, ki so lahko prepoznali posamezne besede in jih povezali s ponujenimi odgovori (*boxing – boxer; skilled – skill; socks – clothes*).

2. del – bralno razumevanje

- Naloga A je s kratkimi odgovori preverjala bralno razumevanje. Za uspešno reševanje so morali učenci poiskati določene informacije in razumeti podrobnosti v besedilu. Uspešno so reševali testno postavko 3 ($IT = 0,76$), pri kateri so morali poiskati ustrezni del besedila in iz sobesedila razbrati, da je pravilni odgovor tri ure (*The shepherds start milking the sheep straight away. The job takes three hours.*) in ne morda ena minuta (*It takes one minute to milk each sheep.*).
- Naloga B je z dejavnostjo dopolnjevanja z naborom preverjala bralno razumevanje. Med danimi povedmi so učenci poiskali tiste, ki so najboljše dopolnile prazna mesta v besedilu. Učenci so sklepali o besedilu in o vsebini, razumeli podrobnosti in prepoznavali zveze med deli besedila. Uspešno so reševali testni postavki 6 ($IT = 0,82$) in 7 ($IT = 0,78$). Sklepamo lahko, da je bilo sobesedilo, ki zadeva omenjeni testni postavki, takšno, da so ga razumeli tudi šibkejši učenci.

3. del – raba jezika

- Naloga B (naloga izbirnega tipa) je preverjala bralno razumevanje besedila in rabo besedišča v sobesedilu. Učenci so uspešno reševali testno postavko 5 ($IT = 0,86$). Sklepamo lahko, da so učenci iz sobesedila (*... cars are expensive and there is very little free parking to be found.*) razbrali, da postavka zadeva uporabo avtomobila, in to povezali z ustreznim glagolom.

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo *med polovicama dosežkov* (50. kvantil), so poleg nalog iz zelenega območja v povprečju uspešno rešili še naslednje naloge/postavke:

1. del – slušno razumevanje

- Pri nalogi A sodijo v rumeno območje testne postavke 1 (IT = 0,75), 3 (IT = 0,64) in 5 (IT = 0,73). Za uspešno reševanje teh postavk so morali učenci pozorno poslušati in razumeti zgodbe v celoti in jih povezati z ustreznimi naslovi, ki povzemajo vsebino zgodb z drugimi besedami. Pri 5. postavki so morali tudi razlikovati med tematsko podobnimi naslovi, na primer: *A smart cat's daily tricks* in *Scared to death by a cat*, ki prav tako govori o mački.
- Pri nalogi B sodi v to območje testna postavka 4 (IT = 0,70). Učenci so morali za pravilno rešitev besedilo natančno poslušati in v njem razumeti podrobnosti (*Colin is a one dish wonder; he can prepare fabulous Italian meatballs but nothing else.*).

2. del – bralno razumevanje

- Pri nalogi A sodijo v rumeno območje testne postavke 2 (IT = 0,68), 5 (IT = 0,75) in 6 (IT = 0,75). Učenci so v besedilu uspešno poiskali določene informacije in z ustreznim kratkim odgovorom dokazali, da razumejo podrobnosti v besedilu, ki odgovarjajo na osnovne vprašalnice kaj, kje in kdaj; pri 6. postavki so na primer morali poiskati prislov časa (*in autumn*).
- Pri nalogi B sodijo v rumeno območje postavke 2 (IT = 0,68), 3 (IT = 0,67), 4 (IT = 0,67) in 5 (IT = 0,62). Za uspešno reševanje so morali učenci sklepati o besedilu in o vsebini, prepoznati zveze med deli besedila in razumeti podrobnosti v besedilu, pri tem pa jim je reševanje 2. postavke zaradi podobnosti oteževal odgovor D (*It's both easier and cheaper to get one in the USA*).

3. del – raba jezika

- Naloga A je preverjala uporabo slovničnih struktur v sobesedilu. Učenci so smiselno dopolnjevali praznine v besedilu; pri tem so imeli pri treh postavkah dano osnovno obliko ustrezne besede v oklepaju, pri preostalih prazninah pa ne. V rumeno območje sodita postavki 1 (IT = 0,74) in 5 (IT = 0,58). Učenci so tako dokazali, da razlikujejo med besednimi vrstami, znajo uporabljati veznik *if* in ustrezno tvoriti preteklik pravilnega glagola v sobesedilu, ki je jasno postavljeno v preteklost.
- Pri nalogi B sodijo v rumeno območje testne postavke 1 (IT = 0,70), 2 (IT = 0,71) in 3 (IT = 0,75). Da so te postavke uspešno rešili, so morali učenci razumeti besedilo in izbrati ustrezno besedo. Vse tri postavke so ob razumevanju besedila zahtevale tudi zmožnost sklepanja iz sobesedila (pri 1. postavki bi prvemu delu povedi *They often have one or two small ...* ustrezal tudi na primer odgovor *bells*, ki pa se ne ujema z nadaljevanjem: *so that adults can carry their children*).

4. del – pisno sporočanje

- Pri nalogi pisnega sporočanja so morali učenci s pomočjo iztočnic napisati besedilo o rabi mobilnih telefonov. V rumeno območje sodita kriterija vsebina in zgradba besedila. Učenci so pokazali, da znajo pisati o dani temi glede na navodila ter besedilo smiselno strukturirati in povezati. Učenci so upoštevali vse iztočnice in jih ustrezno razvili. Hkrati je bilo besedilo koherentno in razumljivo (kljub slovničnim oziroma pravopisnim napakam).

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega in iz rumenega območja v povprečju uspešno rešili še naslednje naloge/postavke:

1. del – slušno razumevanje

- Sem sodi testna postavka 4 pri nalogi A. Učenci so morali poslušati krajše besedilo, ki je opisovalo, kako je družina rešila dva tuja psa. Zgodbico so morali povezati z naslovom *Double rescue*, ki so ga morali ločiti od tematsko sorodnega naslova *A scout saves an animal life*. Učenci, ki so uspešno rešili to postavko (IT = 0,54), so morali dobro poslušati celotno zgodbo, da so iz besedila ne samo izluščili bistvene informacije, temveč jih tudi povezali z naslovom, ki povzema vsebino z drugimi besedami.
- V rdečem območju je testna postavka 6 pri nalogi B (IT = 0,49). Učenci so morali razbrati, da bosta Beverly in Colin vikend v Dorsetu preživela sama, brez otrok (... *Colin and I will also get a weekend away in Dorset on our own.*). Za uspešno reševanje so morali besedilo zelo natančno poslušati, saj je v besedilu omenjena zveza *with the kids*, ki pa zadeva letovanje v Španiji.

2. del – bralno razumevanje

- V rdeče območje sodita testni postavki 1 in 4 pri nalogi A. Tako postavka 1 (IT = 0,53) kakor postavka 4 (IT = 0,55) sta od učencev zahtevali, da poiščejo podrobnosti v besedilu. Učenci odgovora niso mogli neposredno prepisati iz besedila samo na podlagi ključnih besed iz vprašanja. Dobro so morali razumeti celotni odstavek, obenem so morali biti pri odgovarjanju natančni – kako pastirji in ne ljudje na splošno pridejo v hribe in kaj pastirji delajo z mlekom med segrevanjem.

3. del – raba jezika

- Pri nalogi A sta v rdečem območju testni postavki 4 (IT = 0,40) in 6 (IT = 0,42). Da so uspešno rešili postavko 4, so morali učenci razumeti daljšo poved in ugotoviti, da manjka ustrezeni zaimsek oziroma prislov (del večbesednega glagola). Pri postavki 6 so učenci pravilno ugotovili, da v danem sobesedilu manjka modalni glagol *could* oziroma pomožnik *did*. Da bi pravilno rešili to postavko, so morali učenci prebrati in razumeti tudi sobesedilo, saj ta poved ni vsebovala prislova, ki bi izražal preteklost.
- V rdeče območje sodi testna postavka 4 pri nalogi B (IT = 0,51). Učenci, ki so bili pri tej postavki uspešni, so razumeli sobesedilo in navedene glagole. Sklepamo lahko, da preostali učenci niso poznali posameznih izrazov v sobesedilu (*monitors*) ali pa ne glagola *arrange*.

4. del – pisno sporazumevanje

- V to območje sodita kriterija besedišče in slovnica. Učenci so pravilno uporabljali besedišče na temo sodobne tehnologije – uporabe mobilnih telefonov. Pri slovnici so morali ustrezno uporabiti enostavne in zahtevnejše jezikovne strukture.

MODRO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo *zgornjo desetino dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega, iz rumenega in iz rdečega območja v povprečju uspešno rešili še naslednje naloge/postavke:

1. del – slušno razumevanje

- Pri nalogi A sodi v modro območje testna postavka 2 (IT = 0,46). Učenci, ki so uspešno rešili to postavko, so iz poslušanega besedila izluščili bistvene informacije in poiskali določene podatke, poleg tega so morali razumeti zgodbo kot celoto in pravilni odgovor uspešno ločiti od drugih ponujenih možnosti, ki so vsebovale nekatere jedrne besede iz zgodbe oziroma njihove izpeljanke (*cat, aliens, eyes*).
- Pri nalogi B sodi v modro območje testna postavka 3 (IT = 0,32). Učenci so morali v izhodiščnem besedilu poiskati določen podatek, pri tem pa odgovor ni zadeval samo ene besede ali besedne zveze, temveč so morali učenci dobro razumeti širše sobesedilo (*Colin treated me to a pamper day, where I had my hair styled and my make-up done at my two favourite places in Ballymena, Shek and Flamingo.*). Nalogo je rešilo malo učencev, tudi zaradi dobro izbranih distraktorjev (predvsem *flamingo*), to je namreč od učencev zahtevalo še posebno pozorno poslušanje besedila in natančno razumevanje podrobnosti v besedilu.

2. del – bralno razumevanje

- Pri nalogi B sodi v modro območje testna postavka 1 (IT = 0,42). Za uspešno reševanje te postavke so morali učenci dobro razumeti tudi podrobnosti v ponujenih povedih in tako uspešno ločiti pravilni odgovor od distraktorja *It all started when I entered one of those and sold my first tattoo.*

3. del – raba jezika

- Pri nalogi A sodijo v modro območje postavke 2 (IT = 0,33), 3 (IT = 0,44) in 7 (IT = 0,35). Učenci so pokazali, da uspešno ločijo med besednimi vrstami (npr. člen/glagol/samostalnik) in časovnimi oblikami. Pri postavki 2 ni bilo dovolj, da so učenci prepoznali časovno obliko (Past Simple), temveč so morali tudi poznati ustrezno obliko nepravilnega glagola *draw* in jo pravilno zapisati.

Razporeditev dosežkov na preizkusu kaže, da učenci niso imeli večjih težav z razumevanjem besedil pri poslušanju in pri branju, strategije reševanja in tipi nalog so jim znani. Velika večina učencev prav tako uspešno prepozna in razume besedišče in ga zna uporabiti v sobesedilu. Kakor je glede na zakonitosti učenja jezika pričakovati, so imeli učenci več težav pri nalogah, ki so preverjale produktivno rabo jezika, kakor pri nalogah receptivne rabe.

Naloge slušnega razumevanja so pokazale, da učenci dokaj dobro razumejo različne naglase in so se sposobni prilagajati govorcem različnih hitrosti, težave so se pokazale predvsem pri razumevanju besedil, pri katerih je naslov veljal za celotno zgodbo in je bilo treba slediti poteku dogodkov oziroma pri katerih je bilo treba za izbiro pravilnega odgovora dobro razumeti daljše dele besedila. V primerjavi s preteklimi preizkusi so bile tokratne slušne naloge nekoliko zahtevnejše, da bi tako bolje prikazali razlike med učenci.

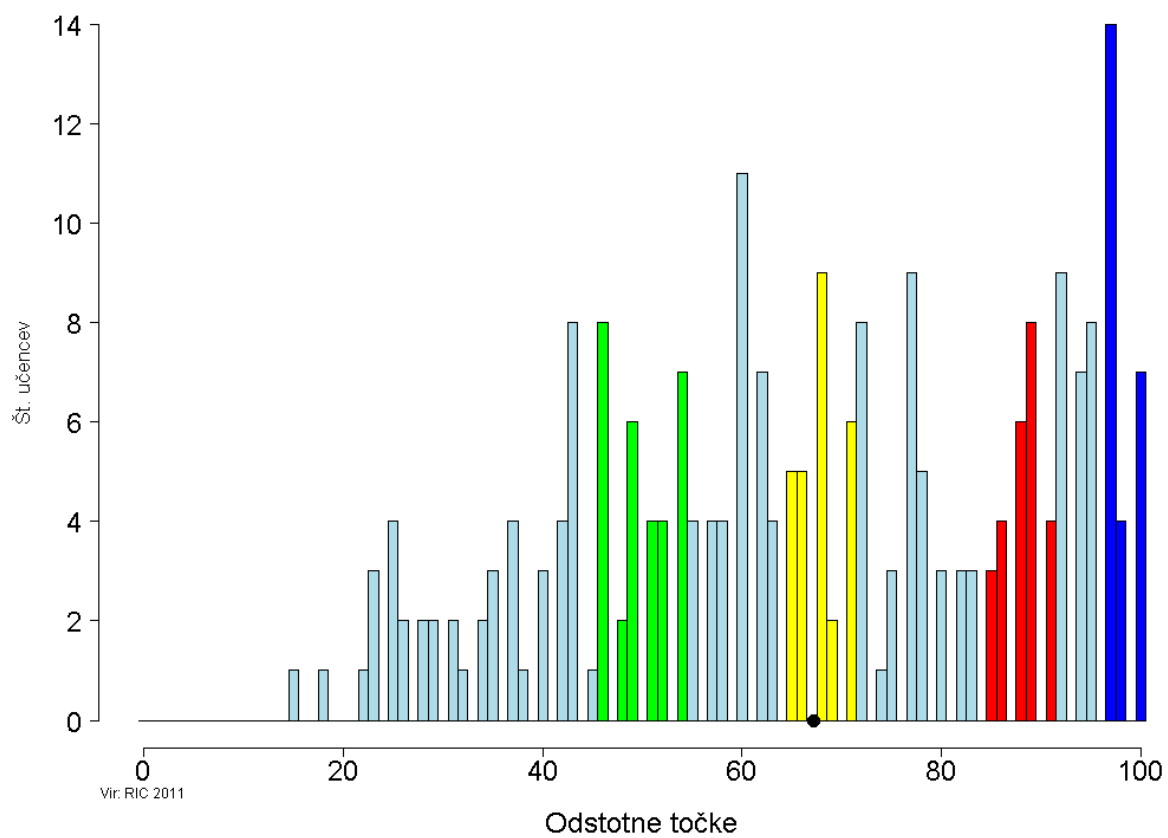
Pri preverjanju bralnega razumevanja se je izkazalo, da učenci večinoma dobro razumejo besedila in znajo poiskati odgovore na osnovna vprašanja (kdaj, kje ...) ter prepoznavati zveze med deli besedila in jih smiselno dopolnjevati, medtem ko so zanje zahtevnejša vprašanja, pri katerih je treba odgovor izluščiti iz drugače ubesedenih širših delov besedila. Kot šibka točka se je ponovno pokazalo natančno branje podrobnosti.

Pričakovano je bila zahtevnejša naloga, ki je od učencev poleg natančnega branja in poznavanja izrazov zahtevala še razumevanje in uporabo jezikovnih struktur v sobesedilu. Večina učencev uspešno loči med osnovnimi besednimi vrstami in časovnimi oblikami, kot pomanjkljivost pa se kažeta poznavanje oblik nepravilnih glagolov in natančnost pri zapisu. Zahtevnejša je tudi tvorba naloge, ki najbolj celovito preverja sporazumevalno zmožnost učencev; tukaj so najpogostejše težave pri besedišču in pri pravopisni in slovnični pravilnosti. Zaskrbljujoče veliko je učencev, ki so bili pri pisnem sestavku manj uspešni (pri posameznih postavkah je v povprečju doseglo 0 ali 1 točko 29 % učencev) ali pa se ga sploh niso lotili (takšnih je bilo 11 % učencev).

Naloge so načrtno notranje diferencirane: vse naloge, razen naloge pisnega sporočanja, zajemajo postavke, ki padejo v vsaj tri območja. Večina od 41 postavk v preizkusu sodi v rumeno območje (18), manj pa je postavk v rdečem (9), v zelenem (8) in v modrem (6) območju. Iz takšne razporeditve dosežkov, ki se ponavlja iz leta v leto, lahko sklepamo, da je preizkus premalo občutljiv za učence z boljšimi dosežki, razlog za to pa je lahko tudi bogat stik z jezikom v zunajšolskem okolju (televizija, glasba, internet), zaradi česar številni učenci presegajo cilje in standarde v učnem načrtu.

OPISI DOSEŽKOV NPZ PRI NEMŠČINI

Porazdelitev točk pri predmetu NEMŠČINA (NPZ, 3. obdobje, 2011, N = 246)

ZELENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov*, so uspešno rešili naslednje naloge:

I. del (slušno razumevanje):

Učenci poslušajo dve besedili in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti in bistva.

1. naloga

Učenci so uspešno rešili 1. postavko izbirnega tipa, kjer so se odločali, ali je izjava pravilna ali napačna. Na taksonomski ravni je to zahtevnejša naloga prepoznavanja informacij na recepcijski ravni. Manj uspešno reševanje kaže, da so učenci imeli težave z razumevanjem poslušanega besedila.

2. naloga

Učenci so uspešno rešili 2., 4., 6. in 7. postavko. Poslušali so navodila za pripravo jedi in reševali nalogo izbirnega tipa. Obkrožiti so morali pravilno sestavino. S selektivnim poslušanjem so morali slišati pravo informacijo.

II. del (bralno razumevanje):

Učenci berejo in razumejo besedilo na določeno temo, ki vsebuje tudi neznane besede in besedne zveze.

1. naloga

Uspešno so rešili 2. in 8. postavko.

Učenci so morali s selektivnim branjem poiskati informacijo v besedilu. Ker je bil to lažji del besedišča, so te besede razumeli in jih znali pravilno umestiti.

2. naloga

Učenci so uspešno rešili 2., 3. in 6. postavko.

Pri nalogi izbirnega tipa so se odločali, ali je izjava pravilna ali napačna. Te trditve so se najbolj približale dejanskim iz besedila, zato so jih uspešno rešili.

III. del (poznavanje in raba jezika):

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v kontekstu.

1. naloga

Učenci so pravilno rešili 4. postavko.

Gre za nalogo, pri kateri so iz nabora besed izbrali pravo rešitev in z njo dopolnili poved. Besedišče ni bilo najbolj običajno, zato so imeli z dopolnjevanjem težave.

2. naloga

Uspešno so rešili 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7. in 10. postavko.

Pri teh postavkah so morali povezati vprašanja in odgovore. Na uspešnost reševanja je verjetno vplivalo besedišče s področja šolskih predmetov in potrebščin, ki je učencem blizu.

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo mejo *med polovicama dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega območja uspešno rešili še naslednje naloge:

I. del (slušno razumevanje):

Učenci poslušajo dve besedili in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti in bistva.

1. naloga

Uspešno so rešili 3., 5. in 8. postavko.

Gre za nalogo izbirnega tipa, pri kateri so se učenci odločali, ali je izjava pravilna ali napačna. Postavke padejo v rumeno območje zato, ker gre za selektivno poslušanje, pri katerem morajo razumeti pomembne podrobnosti v slišnem besedilu. Predvidevamo, da učenci verjetno niso prepoznali nesestavljenega preteklika (*Präteritum*).

2. naloga

Uspešno so rešili 3. in 5. postavko. Ta naloga je učencem očitno povzročila težave zaradi nepoznavanja sestavin v receptu.

II. del (bralno razumevanje):

Učenci berejo in razumejo besedilo na določeno temo, ki vsebuje tudi neznane besede in besedne zveze.

1. naloga

Uspešno so rešili 4. in 7. postavko. Gre za razumevanje besedila, vezanega na določeno temo, kjer so morali podrobno razumeti besedilo.

2. naloga

Uspešno so rešili 1. in 5. postavko. Reševali so nalogo izbirnega tipa (pravilno/napačno). Tu so bili uporabljeni modalni glagoli, ki so jih razumeli.

III. del (poznavanje in raba jezika):

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v kontekstu.

1. naloga

Uspešno so rešili 2. in 5. postavko. Šlo je za nalogo dopolnjevanja besedila iz nabora besed. Izkazala se je za težjo nalogo.

2. naloga

Učenci so pravilno rešili 8. postavko.

Naloga izbirnega tipa je v tej postavki zahtevala poznavanje vprašalnih zaimkov.

IV. del (pisno sporočanje):

Učenci tvorijo krajše vodeno pisno besedilo na podlagi iztočnic.

Učenci so uspešno rešili 1. postavko (vsebina), in 2. postavko (zgradba), ker so imeli dane iztočnice. Gre za nalogo, ki preverja zmožnost tvorjenja krajšega besedila s pomočjo danih iztočnic.

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo *zgornjo četrtino dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega in rumenega območja uspešno rešili še naslednje naloge:

I. del (slušno razumevanje):

Učenci poslušajo dve besedili in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti in bistva.

1. naloga

Učenci so uspešno rešili 2., 4., in 7. postavko. Ostalim učencem je težave predvidoma delal pretekli čas (*Präteritum*).

2. naloga

Uspešno so rešili 1. postavko. Predvidevamo, da ostali učenci ne ločijo česna in čebule.

II. del (bralno razumevanje):

Učenci berejo in razumejo besedilo na določeno temo, ki vsebuje tudi neznane besede in besedne zveze.

1. naloga

Učenci so uspešno rešili 1., 5., in 6. postavko. V izhodiščnem besedilu je bilo precej besed, ki jih v šoli pri pouku ne obravnavajo, čeprav so v kontekstu logične.

2. naloga

Uspešno so rešili 4. postavko. Predvidevamo, da ostali učenci ne poznajo izraza *weniger*.

III. del (poznavanje in raba jezika):

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v kontekstu.

1. naloga

Učenci so uspešno rešili 1., 3., 6., 8., 9. in 10. postavko. Naloge vstavljanja v prazne prostorčke v besedilu se praviloma izkažejo težje za reševanje.

2. naloga

Učenci so uspešno rešili 9. postavko. Ostali učenci so verjetno imeli težavo z vprašalnim zaimkom in glagolom *achtest*.

IV. del (pisno sporočanje):

Učenci tvorijo krajše vodeno pisno besedilo na podlagi iztočnic.

Pri pisnem sporočanju so uspešno rešili 3. postavko (besedišče). Učenci so navajeni kratkih odgovorov, daljše povedi tvorijo izjemoma, zato se tudi pri pisanju sestavkov hitro zadovoljijo s kratkimi odgovori. O neki temi niso navajeni napisati več kot tri, štiri povedi.

MODRO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo *zgornjo desetino dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega, rumenega in rdečega območja uspešno rešili še naslednje naloge:

I. del (slušno razumevanje)

Učenci poslušajo dve besedili in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti in bistva.

1. naloga

Učenci so uspešno rešili 6. postavko (razumevanje *kaufte sich*).

II. del (bralno razumevanje):

Učenci berejo in razumejo besedilo na določeno temo, ki vsebuje tudi neznane besede in besedne zveze.

1. naloga

Učenci so uspešno rešili 3. postavko. Pri nalogi dopolnjevanja povedi so imeli težave s prepoznavanjem besed in zato tudi s tvorjenjem besed za odgovor.

2. naloga

Učenci so uspešno rešili 7. postavko. Pri nalogi izbirnega tipa so se odločali, ali je izjava pravilna ali napačna. Pri tej postavki je bila odločilna beseda za (ne)prepoznavanje *beliebig*.

III. del (poznavanje in raba jezika):

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v kontekstu.

1. naloga

Učenci so uspešno rešili 7. postavko. Uporabiti so morali besedo *Krimskrams*, ki je ne poznajo.

IV. del (pisno sporočanje)

Učenci tvorijo krajše vodeno pisno besedilo na podlagi iztočnic.

Uspešno so rešili 4. postavko (jezikovna pravilnost).

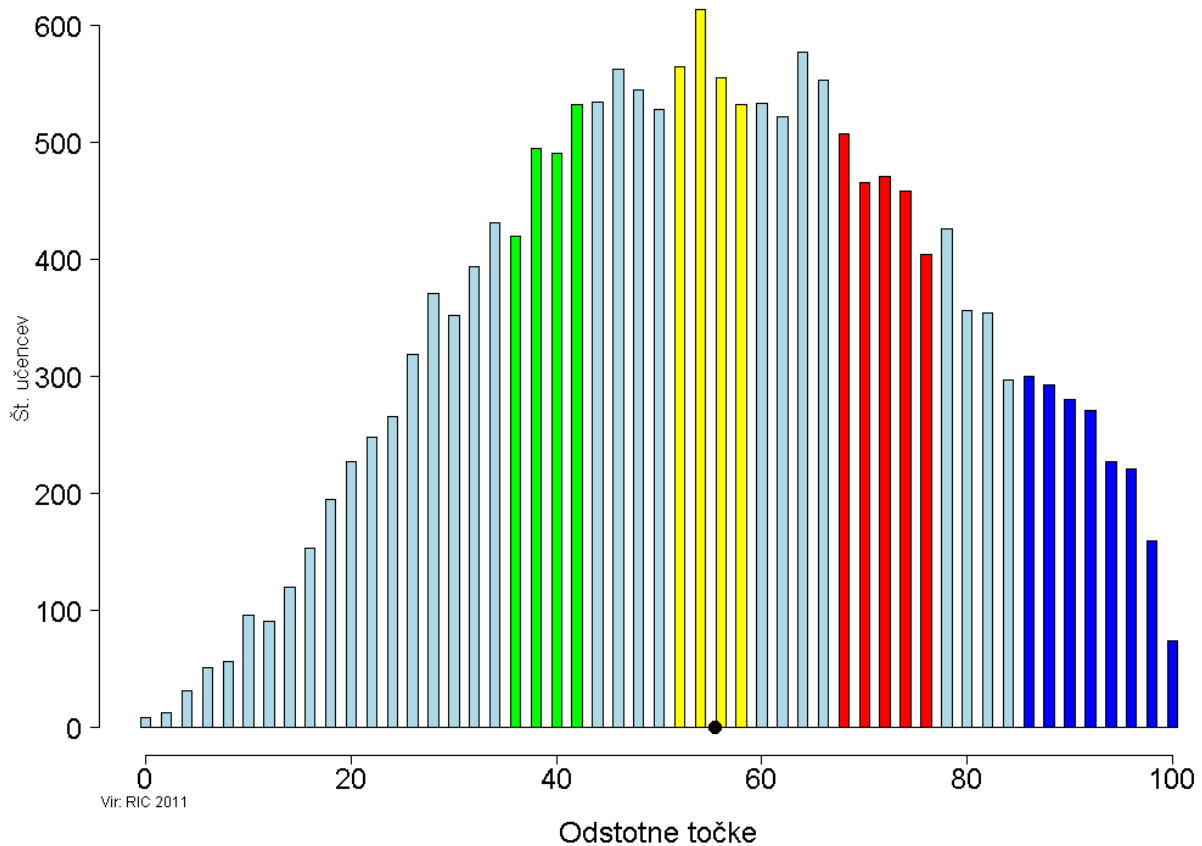
Opažamo, da se učenci težje jezikovno pravilno izražajo, delajo še veliko napak, zlasti pri pisanju in tvorjenju daljših povedi.

Cilj pouka nemščine je razvijanje sporočilne sposobnosti, ki je prilagojena otrokovi starostni stopnji. To smo upoštevali tudi pri sestavi preizkusa znanja. **Razporeditev dosežkov** kaže, da so učenci uspešni pri nalogah slušnega razumevanja, pri katerem pazljivo in natančno poslušajo ter ustrezno pisno reagirajo. Uspešni so tudi pri bralnem razumevanju, pri katerem berejo in razumejo na določeno temo vezano besedilo, ki vsebuje izraze v dometu njihovega besednega zaklada. Naloge poznavanja in rabe jezika spadajo v višjo taksonomsko raven, zato so tudi bolj selektivne. Rezultati so torej pričakovani.

Večina nalog zajema postavke, ki padejo v vsaj tri območja. Tako smo cilje preverjanja tudi zastavili. Ravni zahtevanega znanja so v skladu s cilji in standardi učnega načrta.

OPISI DOSEŽKOV NPZ PRI MATEMATIKI

Porazdelitev točk pri predmetu MATEMATIKA (NPZ, 3. obdobje, 2011, N = 17553)

Dosežke vseh učencev, ki so sodelovali v nacionalnem preverjanju znanja ob koncu tretjega obdobja, lahko razporedimo od najnižjega do najvišjega in za vsak dosežek izračunamo število učencev s tem skupnim dosežkom. Po pregledu tako dobljenih razvrstitev nalog je mogoče pripraviti sintezo vsebin, ki je skupna nalogam v posameznem območju. Za vsako od teh območij smo določili naloge, ki so jih učenci v ustrezni skupini uspešno reševali.

ZELENO OBMOČJE

Zeleno območje označuje skupino učencev, katerih skupni dosežki določajo mejo *spodnje četrtine* dosežkov glede na preostale dosežke. To so učenci z dosežki med 20. in 30. kvantilom.

Učenci so pokazali osnovno matematično znanje o številih, algebri, obdelavi podatkov in o prostorski geometriji.

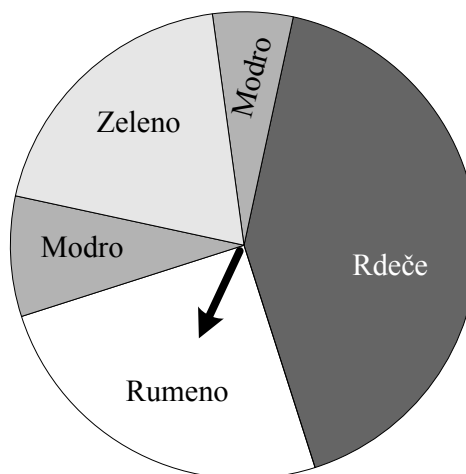
Učenci znajo:

- sešteti decimalni števili (1.1);
- izračunati zmnožek kvadratnih korenov (1.6);
- prepoznati ekvivalentne ulomke (2.1);
- načrtati kot in stranico paralelograma (8.2);
- načrtati vzporednost ali skladnost stranic (8.3);
- brati črtni prikaz in podatke urediti po velikosti (10.1);
- razumeti odnos med plaščem in osnovno ploskvijo piramide (11.1);
- določiti verjetnost danega dogodka (12.1);
- primerjati verjetnosti dogodkov (12.2).

Zgled:

12. naloga

Na sliki je krožna plošča, razdeljena na 5 pobarvanih polj. V središču plošče je pritrjen kazalec. Kazalec zavrtimo. Opazujmo in ocenimo:

a) Kakšne barve je polje, na katerem se kazalec najverjetneje ustavi?

Odgovor: _____

b) Kaj je bolj verjetno: da se ustavi kazalec na modrem ali na zelenem polju?

Odgovor: _____

Področje: obdelava podatkov

Taksonomska stopnja: poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev

RUMENO OBMOČJE

Rumeno območje označuje skupino učencev, katerih skupni dosežki določajo mejo *med polovicama* dosežkov. To so učenci z dosežki med 45. in 55. kvantilom.

Učenci izvajajo rutinske postopke in uporabljajo ustrezne strategije reševanja v preprostih, znanih situacijah.

Učenci znajo:

- deliti decimalni števili (1.2);
- upoštevati vrstni red računskih operacij in izračunati vrednost izraza s celimi števili (1.3);
- sešteti in odšteti ulomke z različnimi imenovalci (1.4);
- pretvoriti enote za merjenje mase (dag, kg) (3.1);
- uporabiti ustrezno strategijo za reševanje besedilne naloge premega sorazmerja iz vsakdanjega življenja (3.2);
- razbrati ustrezne podatke in rešiti besedilno nalogo (5.1);
- uporabiti pravilno strategijo reševanja (6.3);
- uporabiti obrazec za obseg kvadrata (7.3);
- narisati skico paralelograma in označiti podatke na skici (8.1);
- načrtati paralelogram in označiti oglišča (8.4);
- uporabiti obrazec za površino piramide (11.2);
- izračunati površino piramide (11.3);
- prepoznati dogodek z dano verjetnostjo (12.3);
- utemeljiti verjetnost dogodka (12.4).

Zgled:

1. naloga

Izračunaj:

b) $1,5 : 0,3 =$

c) $12 - (-5) \cdot 3 =$

d) $\frac{1}{4} + \frac{3}{8} - \frac{1}{2} =$

Področje: števila

Taksonomska stopnja: izvajanje rutinskih postopkov

RDEČE OBMOČJE

Rdeče območje označuje skupino učencev, katerih skupni dosežki določajo mejo *zgornje četrtine* dosežkov glede na preostale dosežke. To so učenci z dosežki med 70. in 80. kvantom.

Učenci uporabljajo ustrezne strategije pri reševanju kompleksnih problemov.

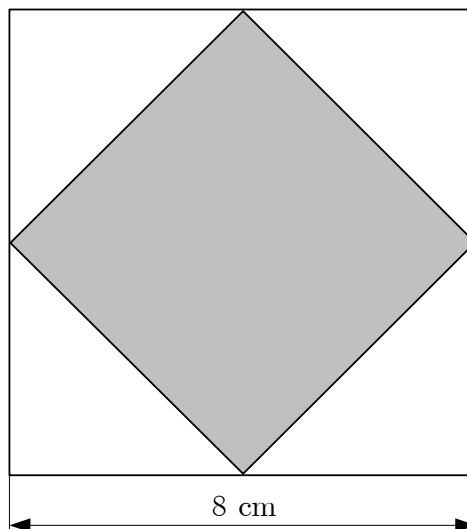
Učenci znajo:

- urediti racionalna števila po velikosti (2.3);
- rešiti besedilno nalogo in pretvoriti denarne enote (3.3);
- kritično razmisliti o dobljenih rezultatih (5.4);
- izračunati vrednost algebrskega izraza za dano vrednost spremenljivke (6.2);
- izračunati vrednost spremenljivke (6.4);
- uporabiti Pitagorov izrek oziroma ustrezno strategijo reševanja (7.1);
- uporabiti ustrezno strategijo za izračun ploščine kvadrata (7.5);
- izračunati povprečno vrednost podatkov (10.3).

Zgled:

7. naloga

Stranica kvadrata je dolga 8 cm. Razpolovišča stranic so zaporedoma povezana z daljicami, kakor kaže skica.

a) Izračunaj obseg osenčenega štirikotnika.

Reševanje:

Odgovor: _____

Področje: geometrija

Taksonomska stopnja : raziskovanje in reševanje problemov

MODRO OBMOČJE

Modro območje označuje skupino učencev, katerih skupni dosežki določajo *zgornjo desetino* dosežkov. V skupini je 10 % učencev, njihovi dosežki pa so tako višji od 90 % preostalih dosežkov. V statističnem žargonu rečemo, da so to učenci z dosežki nad 90. kvantilom.

Učenci uporabljajo ustrezne strategije pri reševanju kompleksnih problemov, rešitve kritično vrednotijo in utemeljijo.

Učenci znajo:

- prepoznati ekvivalentne ulomke (2.2);
- izračunati vsoto racionalnih števil (2.4);
- izbrati ustrezno strategijo reševanja v besedilni nalogi, rešiti enačbo oziroma opraviti logični premislek, interpretirati račun oziroma razmislek (4.1, 4.2 in 4.3);
- uporabiti odstotni račun v reševanju besedilne naloge (5.2);
- rešiti besedilno nalogo (5.3);
- poenostaviti algebrski izraz (6.1);
- izračunati dolžino stranice kvadrata (7.2);
- izračunati obseg kvadrata (7.4);
- izračunati ploščino kvadrata (7.6);
- uskladiti merske enote za merjenje prostornine, prepoznati pravilno štiristrano prizmo iz besedilne naloge, izračunati osnovni rob prizme iz ploščine osnovne ploskve, uporabiti obrazec za prostornino kocke, izračunati prostornino kocke in jo izraziti v litrih (9.1, 9.2, 9.3, 9.4 in 9.5);
- izračunati enega od podatkov k znani povprečni vrednosti (10.4).

Zgled:

9. naloga

Če v posodo v obliki kocke dolijemo 2,4 l vode, se gladina dvigne za 6 cm.

a) Izračunaj dolžino roba te posode.

Reševanje:

Rob posode je dolg _____.

b) Koliko litrov vode bi bilo v posodi, če bi bila polna?

Reševanje:

Odgovor: _____

Področje: števila, merjenje

Taksonomska stopnja: poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, izvajanje rutinskih postopkov, uporaba kompleksnih postopkov, reševanje in raziskovanje problemov

NALOGE NAD MODRIM OBMOČJEM

Naloge v tem območju niso tipične za nobeno od prej opisanih območij in jih v 65 % primerov ne rešijo niti učenci z najboljšimi dosežki. Te naloge reši manj kakor tretjina najboljših učencev, to je učencev, ki so uvrščeni v modro območje.

Učenci znajo:

- pri kvadriranju pokazati razumevanje predznaka in izračunati vrednost izraza (**1.5**);
- izračunati mediano (**10.2**).

Zgled:

1. naloga

Izračunaj:

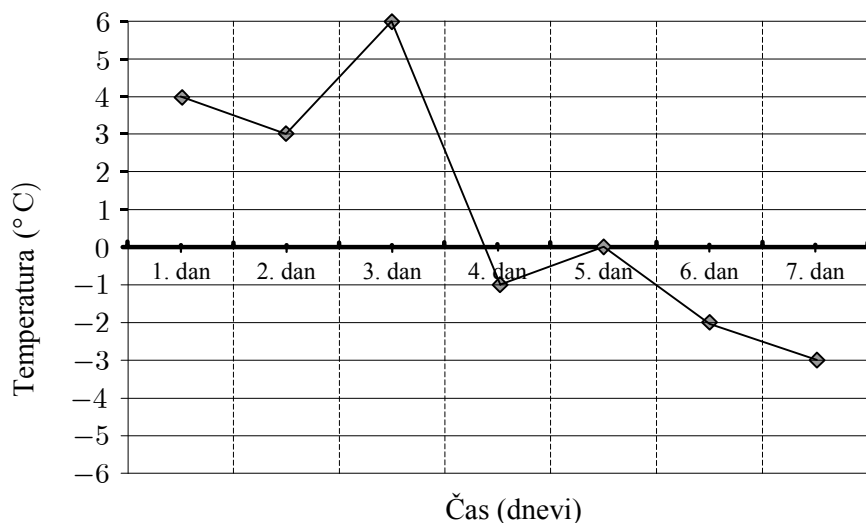
e) $-3^2 + 9 =$

Področje: števila

Taksonomska stopnja: izvajanje rutinskih postopkov

10. naloga

Dan je črtni prikaz temperatur zraka za 7 zaporednih dni, izmerjenih ob 12. uri.

b) Določi mediano za vseh sedem opoldanskih temperatur.

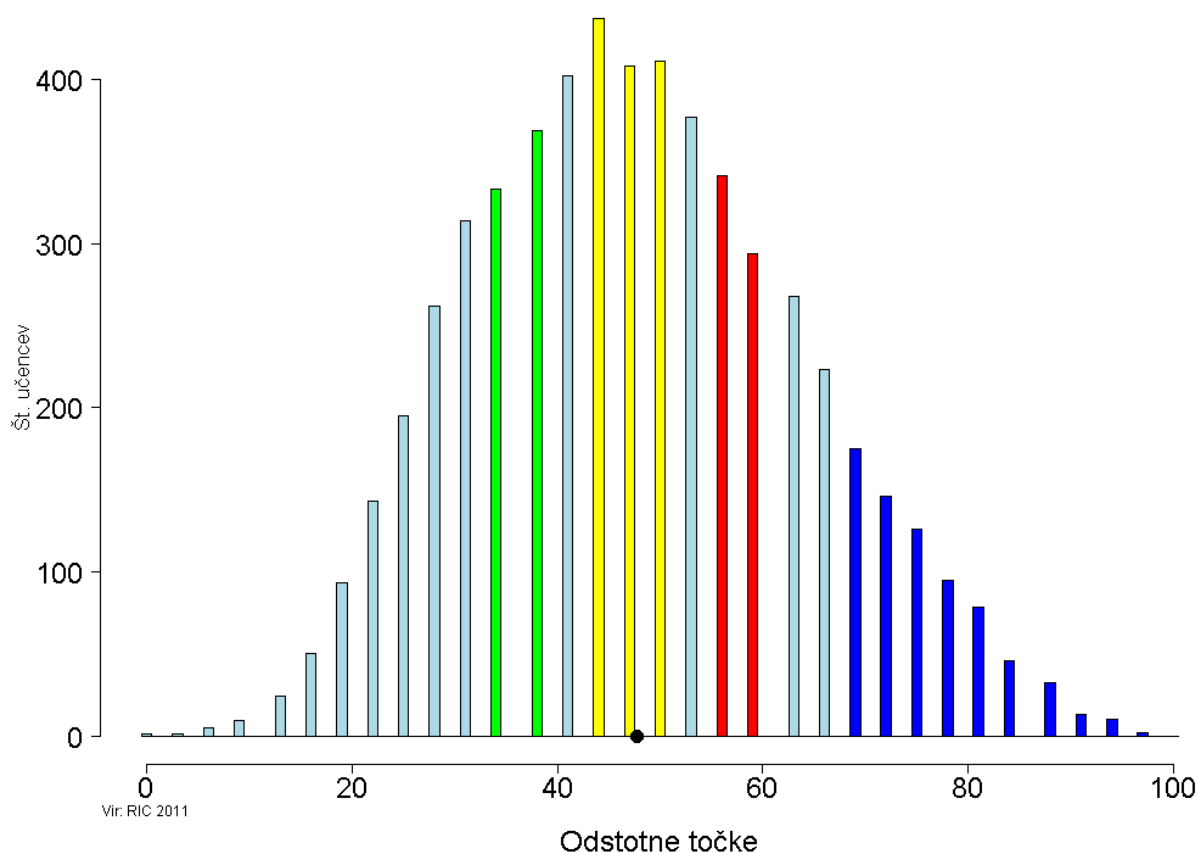
Odgovor: _____

Področje: obdelava podatkov

Taksonomska stopnja: poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev

OPISI DOSEŽKOV NPZ PRI BIOLOGIJI

Porazdelitev točk pri predmetu BIOLOGIJA (NPZ, 3. obdobje, 2011, N = 5683)

Dosežke vseh učencev, ki so sodelovali v nacionalnem preverjanju znanja ob koncu tretjega obdobja, lahko razporedimo od najnižjega do najvišjega in za vsak dosežek izračunamo število učencev s tem skupnim dosežkom. Po pregledu tako dobljenih razvrstitev nalog je mogoče pripraviti sintezo vsebin, ki je skupna nalogam v posameznem območju. Za vsako od teh območij smo določili naloge, ki so jih učenci v ustrezni skupini uspešno reševali.

ZELENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri biologiji določajo mejo spodnje četrtine dosežkov:

- poznajo vrstno bogastvo pri nas in se zavedajo, da je vrstna pestrost del narodnega bogastva (**4 in 18.1**);
- naštejejo in opišejo različne vrste tkiv (**11**);
- naštejejo načine, kako skrbimo za zdrava dihalna (**12**).

Učenci z dosežki v tem območju izkazujejo osnovno biološko znanje in prepoznajo nekatera slikovna sporočila.

Učenci z dosežki v tem območju uspešno rešujejo predvsem naloge I. taksonomske stopnje (znanje in poznavanje: **4, 11 in 12**) in lažje naloge II. taksonomske stopnje (razumevanje in uporaba: **18.1**).

Zgled:

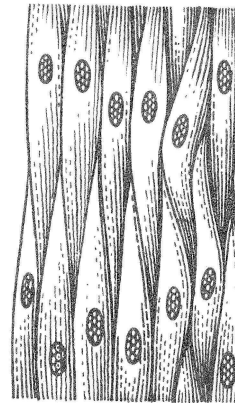
11. naloga

Petra je pri opazovanju trajnega preparata pod mikroskopom narisala skico.

Po narisani skici sklepaj, kaj je opazovala Petra.

Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Celico živčnega tkiva.
- B Oko vodne bolhe.
- C Mišično tkivo.
- D Pelodna zrna.

Področje: celice, tkiva, organi, organski sistemi – njihove funkcije in delovanje (s poudarkom na človeku)

Taksonomska stopnja: znanje in poznavanje

Cilj: Naloga je preverjala poznavanje različnih vrst tkiv.

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri biologiji določajo mejo med polovicama dosežkov:

- pojasnijo pomen in potek fotosinteze pri rastlinah (**7**);
- prepoznajo najznačilnejše planktonske organizme, poznajo življenjske razmere v sladkih vodah (**8**);
- opišejo zgradbo ustne votline (podrobneje poznajo zobovje – vrsta, zgradba in nega zob) (**10**);
- opišejo značilnosti gliv (**20.2**).

Učenci z dosežki v tem območju izkazujejo osnovno biološko znanje in so ga sposobni uporabiti v nekaterih danih situacijah. Prepoznajo tudi nekatera slikovna sporočila.

Učenci z dosežki v tem območju uspešno rešujejo zahtevnejše naloge I. taksonomske stopnje (znanje in poznavanje: **7 in 10**), naloge II. taksonomske stopnje (razumevanje in uporaba: **8**) in celo naloge III. taksonomske stopnje (samostojno reševanje novih problemov, vrednotenje in analiza: **20.2**), pri katerih je treba logično povezati dane podatke s teoretičnim znanjem.

Zgled:

8. naloga

Učenci so raziskovali različne vzorce vode. V enem vzorcu so opazili evglene. Sklepali so, da je vzorec:

Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Destilirana voda.
- B Jezerska voda.
- C Podtalnica.
- D Vodovodna voda.

Področje: ekosistemi

Taksonomska stopnja: razumevanje in uporaba

Cilj: Naloga je preverjala poznavanje najznačilnejših planktonskih organizmov.

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri biologiji določajo mejo zgornje četrtine dosežkov:

- razlikujejo med značilnimi vrstami gozdnih listavcev in iglavcev (**2**);
- na konkretnih primerih ugotovijo pripadnost živali večji taksonomski enoti (**3**);
- pojasnijo pojme iz ekologije: organizem, okolje, dejavniki okolja, ekološka niša in populacija (**6**);
- so sposobni z besedami ali v drugi ustrezni obliki (shematsko, grafično, numerično) preoblikovati informacije iz ene oblike v drugo in preučevati življenjske procese in pojave (**16.2 in 21.1**);
- pojasnijo pomen zavarovanja bivališč živih bitij (**18.2**).

Učenci z dosežki v tem območju izkazujejo osnovno biološko znanje in so ga sposobni uporabiti v nekaterih danih situacijah. Podatke v tabelah in nekatere podatke na slikah so sposobni uporabiti za razlago in napoved.

Učenci z dosežki v tem območju uspešno rešujejo zahtevnejše naloge I. taksonomske stopnje (znanje in poznavanje: **2 in 6**), naloge II. taksonomske stopnje (razumevanje in uporaba: **3 in 18.2**) in naloge III. taksonomske stopnje (samostojno reševanje novih problemov, vrednotenje in analiza: **16.2 in 21.1**).

Zgled:

16. naloga

Za gojenje postrvi je treba zagotoviti ustrezne abiotske dejavnike. Takšna dejavnika sta tudi količina kisika in temperatura. Postrvi potrebujejo 7 mililitrov kisika na liter vode.

Preglednica 1: Količina kisika v odvisnosti od temperature vode

Temperatura vode (° C)	0	6	12	18	24	30
Količina kisika (ml/l)	10	8,5	7,5	6,5	5,8	5,4

b) Zakaj so višje temperature vode manj ugodne za gojenje postrvi?

Področje: ekosistemi

Taksonomska stopnja: samostojno reševanje novih problemov, vrednotenje in analiza

Cilj: Naloga je preverjala sposobnost branja tabele in logičnega sklepanja na podlagi danih podatkov.

MODRO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri biologiji so v zgornji desetini dosežkov:

- pojasnijo pomen biologije v vsakdanjem življenju (**1**);
- poznajo temeljne značilnosti kraljestva rastlin (**5**);
- poznajo pot semenčic in jajčeca v spolnih organih od spolne združitve do oploditve (**9**);
- opišejo prebavno cev in pot hrane po njej (od začetka do konca) (**13.1**);
- navedejo najpogostejše spolne bolezni, njihove vzroke, simptome in varovanje pred okužbami in poznajo možnosti preprečevanja zanositve ter razumejo delovanje kontracepcijskih sredstev (**15.1**);
- naštejejo primarne spolne znake pri moškem in pri ženski in pojasnijo osnovni pomen hormonov (**15.2**);
- so sposobni z besedami ali v drugi ustrezni obliki (shematsko, grafično, numerično) preoblikovati informacije iz ene oblike v drugo, pojasnijo temeljne značilnosti kraljestva rastlin (**17.1**);
- ocenijo pomen drevesnih krošenj: vir hrane in varno skrivališče ter bivalni prostor za številne ptice, poznajo vzroke in posledice propadanja gozdov (**19.1**);
- poznajo vzroke in posledice propadanja gozdov (**19.2**);
- opredelijo raziskovalne metode in tehnike dela v biologiji (**21.2**).

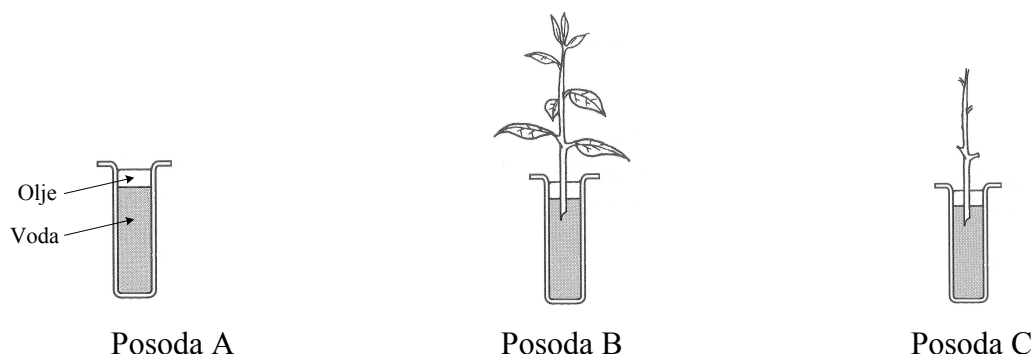
Učenci z dosežki v tem območju izkazujejo znanje zahtevnejših bioloških vsebin, sposobni so to znanje uporabiti za razlago in reševanje večine danih situacij. Podatke v tabelah in večino podatkov na slikah so sposobni uporabiti za razlago in napoved.

Učenci z dosežki v tem območju uspešno rešujejo zahtevnejše naloge I. taksonomske stopnje (znanje in poznavanje: **1 in 9**), zahtevnejše naloge II. taksonomske stopnje (razumevanje in uporaba: **5, 15.1, 19.1 in 21.2**) in naloge III. taksonomske stopnje (samostojno reševanje novih problemov, vrednotenje in analiza: **13.1, 15.2, 17.1 in 19.2**).

Zgled:

21. naloga

Učenci so pripravili poskus, kakor je prikazano na sliki. V vse tri posode so dali enako količino vode in nanjo zaščitno plast olja, kakor prikazuje slika posode A. V posodo B so dali olistano vejico, v posodo C neolistano vejico. Vse posode so v razredu postavili na okensko polico.

b) Kakšen je v tem poskusu pomen posode A?

Področje: ekosistemi

Taksonomska stopnja: razumevanje in uporaba

Cilj: Naloga je preverjala poznavanje raziskovalnih metod in tehnik dela v biologiji.

NALOGE NAD MODRIM OBMOČJEM

Tako smo poimenovali naloge, ki so jih tudi učenci z najvišjimi dosežki (modro območje) reševali z manj kakor 65 % uspešnostjo. Ugotovitve zato veljajo za vso populacijo.

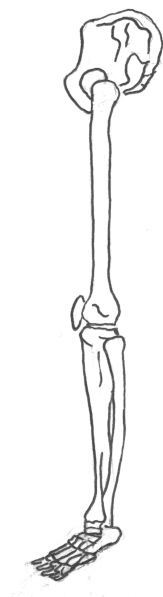
Učenci:

- ne znajo pojasniti pomena nizke vrednosti pH v želodcu (13.2);
- ne znajo pojasniti, kakšne so posledice za človeka, ki so mu odstranili del tankega črevesa (13.3);
- na sliko noge ne znajo vrisati mišice, ki bi nogo skrčila v kolenu (14.1);
- ne znajo pojasniti, da se noga iztegne v kolenu, če se skrči mišica (mišice) na sprednji strani noge in sprostí mišica (mišice) na zadnji strani noge (14.2);
- ne znajo pravilno narisati grafa iz danih podatkov in ga ustrezno označiti (16.1);
- ne znajo pojasniti (ob sliki), da so v korenu sladkorne pese hranilne snovi za razvoj rastline v drugem letu rasti (17.2);
- ne znajo pojasniti (ob fotografiji), da bodo hife razgradile steljo, na kateri so (20.1);
- ne znajo izdelati preprostega dvovejnatega določevalnega ključa za glive (20.3).

Zgled:

14. naloga

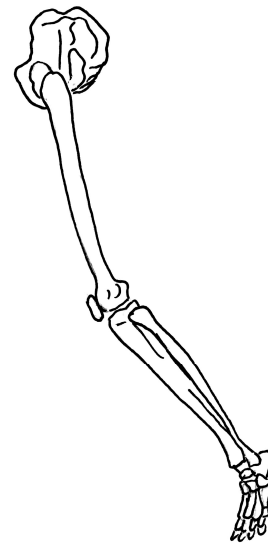
- a) Na sliki 1 je okostje noge pri človeku in na sliki 2 prečno progasta mišica. Kje mora biti pritrjena mišica, da bo nogo skrčila v kolenu? Nariši jo na sliko 3.

Slika 1

Slika 2

Slika 3

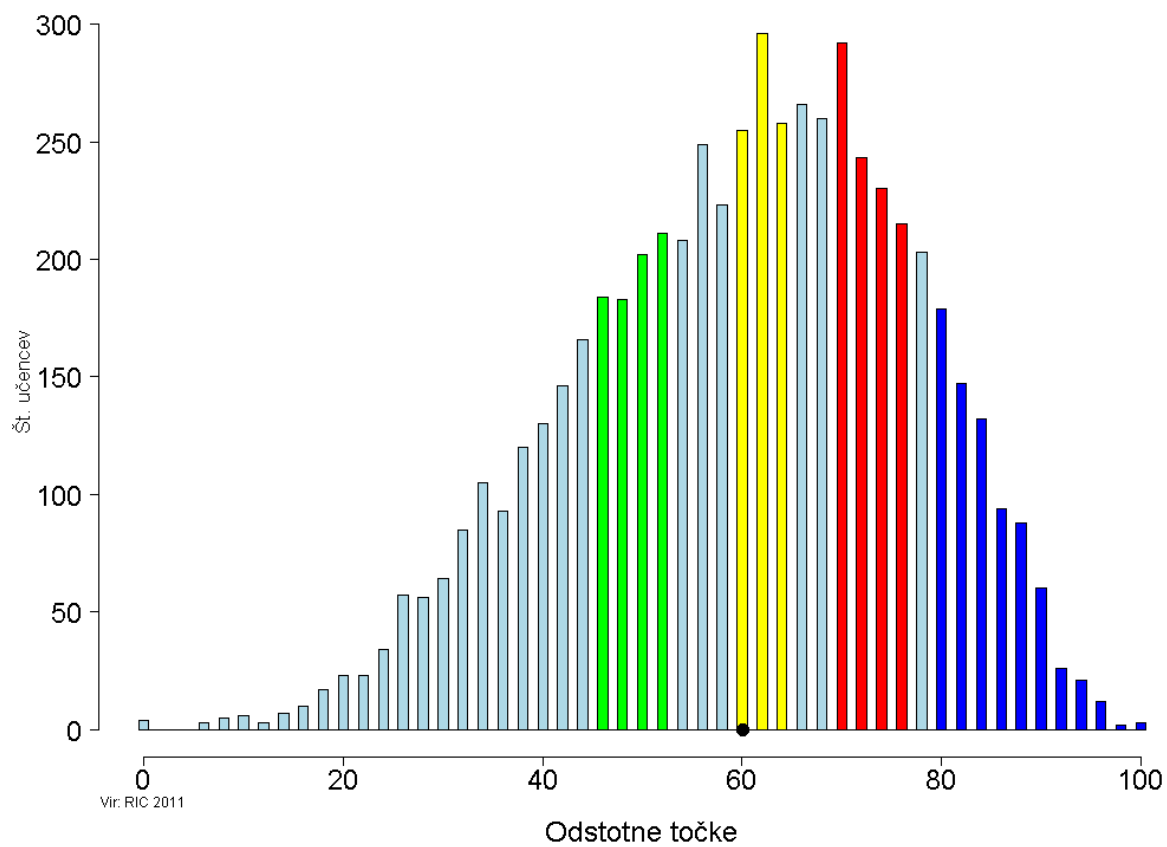
Področje: celice, tkiva, organi, organski sistemi – njihove funkcije in delovanje (s poudarkom na človeku)

Taksonomska stopnja: samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija in vrednotenje

Cilj: Naloga je preverjala razumevanje zveze med zgradbo in vlogo mišic.

OPISI DOSEŽKOV NPZ PRI GEOGRAFIJI

Porazdelitev točk pri predmetu GEOGRAFIJA (NPZ, 3. obdobje, 2011, N = 5899)

ZELENO OBMOČJE

Naloge: 1.1, 1.2, 4.1, 4.2, 9.1, 14.1, 15.1, 16.1, 16.2, 17.1, 19.1, 19.3, 21.1, 24.1 in 25.1

Vsebina: Svet – fizična geografija (celine), svet – gospodarske dejavnosti (pridobivanje in poraba nafte), svet – polarna območja (spremembe na Antarktiki), Evropa – Zahodna Evropa (gospodarstvo in največje pristanišče v Zahodni Evropi), Evropa – Južna in Jugovzhodna Evropa (narodna sestava prebivalstva FBiH, reševanje problema onesnaženosti Sredozemskega morja), Slovenija – družbenogeografske značilnosti (mesta v Sloveniji, kulturna dediščina), Slovenija – fizičnogeografske značilnosti (nadmorska višina in površinske reliefne oblike)

Standardi znanja: Večina nalog preverja minimalne standarde znanja. Izjema so naloge 16.1 in 16.2 (nekoliko zahtevnejši standardi znanja) ter 14.1, 15.1 in 17.1 (zahtevnejši standardi znanja).

Učenci znajo:

- na nemem zemljevidu poimenovati celine (**nalogi 1.1 in 1.2**);
- razbrati podatke/odgovor neposredno z grafa (**nalogi 4.1 in 4.2**);
- sklepati o posledicah podnebnih sprememb (**naloga 9.1**);
- iz besedila prepoznati opisano državo in povedati ime največjega evropskega pristanišča v tej državi (**nalogi 14.1 in 15.1**);
- z uporabo podatkov izdelati stolpčni diagram (**nalogi 16.1 in 16.2**);
- predlagati ukrepe za zmanjšanje posledic onesnaženosti morja (**naloga 17.1**);
- na nemem zemljevidu prepoznati večja mesta v Sloveniji – Koper, Maribor (**nalogi 19.1 in 19.3**);
- na zemljevidu z uporabo plastnic odčitati nadmorsko višino (**naloga 21.1**);
- poimenovati pokrajino, za katero je značilna na sliki prikazana kulturna dediščina – čipka (**naloga 24.1**);
- ovrednotiti pomen na slikah prikazane kulturne dediščine v sedanjosti (**naloga 25.1**).

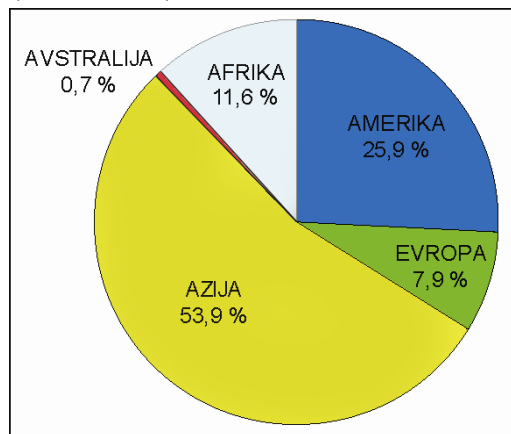
Učenci v zelenem območju znajo razbrati podatek neposredno iz vira (nemi zemljevid, graf, besedilo, slika) in sklepati o aktualnih problemih sodobnega sveta.

Zgled:

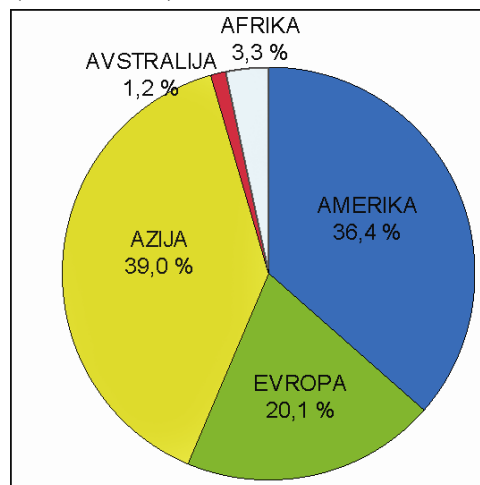
4. naloga

Nalogo boš reševal z uporabo grafov 1 in 2, ki prikazujeta podatke o pridobivanju in o porabi nafte.

Graf 1: Pridobivanje nafte po celinah (kontinentih)

Graf 2: Poraba nafte po celinah (kontinentih)

Vir: Michigan Technological University, 2004. URL.: <http://techalive.mtu.edu/meec/module19/Page7.htm>

Odgovora napiši na črti.

a) Na kateri celini (kontinentu) pridobijo največ nafte? _____

b) Na kateri celini (kontinentu) porabijo največ nafte? _____

RUMENO OBMOČJE

Naloge: 2.1, 2.2, 3.1, 6.1, 6.2, 9.2, 11.1, 11.2, 17.2, 19.2, 23.1 in 24.2

Vsebina: Svet – fizična geografija (začetni vzporednik in začetni poldnevnik, gibanje Zemlje in posledice tega gibanja, toplotni pasovi), svet – polarna območja (spremembe na Antarktiki), Evropa – fizičnogeografske značilnosti (značilnosti geografskih enot), Evropa – Južna in Jugovzhodna Evropa (reševanje problema onesnaženosti Sredozemskega morja), Slovenija – družbenogeografske značilnosti (mesta v Sloveniji, kulturna dediščina), Slovenija – fizičnogeografske značilnosti (izoblikovanje rastlinskih višinskih pasov v slovenskih alpskih pokrajinah)

Standardi znanja: Večina nalog preverja minimalne standarde znanja. Izjema so naloge 6.1 in 6.2 (nekoliko zahtevnejši standardi znanja) ter 17.2 (zahtevnejši standardi znanja).

Učenci znajo:

- na nemem zemljevidu označiti začetni vzporednik in poldnevnik (**nalogi 2.1 in 2.2**);
- sklepati o posledicah gibanja Zemlje (**naloga 3.1**);
- določiti toplotni pas, v katerem živijo živali, prikazane na slikah (**nalogi 6.1 in 6.2**);
- sklepati o posledicah podnebnih sprememb (**naloga 9.2**);
- poimenovati prevladujočo značilnost površja v izbrani geografski enoti Evrope – Severna in Vzhodna Evropa (**nalogi 11.1 in 11.2**);
- predlagati ukrepe za zmanjšanje posledic onesnaženosti morja (**naloga 17.2**);
- na nemem zemljevidu prepoznati večja mesta v Sloveniji – Novo mesto (**naloga 19.2**);
- sklepati o vzrokih za izoblikovanje rastlinskih višinskih pasov (**naloga 23.1**);
- poimenovati pokrajino, za katero je značilna na sliki prikazana kulturna dediščina – suha roba (**naloga 24.2**).

Tudi učenci v rumenem območju znajo sklepati o aktualnih problemih sodobnega sveta, vendar pri tem navajajo več možnih rešitev in izkazujejo bolj poglobljeno fizičnogeografsko znanje.

Zgled:

23. naloga

Pojasni, zakaj v alpskih pokrajinah Slovenije nad 1800 m **ne** uspevajo gozdovi.

Odgovor napiši na črto.

RDEČE OBMOČJE

Naloge: 5.1, 8.1, 10.1, 10.2, 21.2, 22.1, 26.1, 27.1 in 27.2

Vsebina: Svet – Afrika (rastlinstvo Afrike), svet – Severna Amerika (ZDA – primer večnacionalne skupnosti), Evropa – fizičnogeografske značilnosti (gorovja), Slovenija – fizičnogeografske značilnosti (nadmorska višina in površinske reliefne oblike, rastlinski višinski pasovi v slovenskih Alpah), Slovenija – družbenogeografske značilnosti (Luka Koper, odkritje termalne vode)

Standardi znanja: Razen naloge 5.1 (nekoliko zahtevnejši standardi znanja) vse naloge preverjajo minimalne standarde znanja.

Učenci znajo:

- poimenovati prevladujoči tip rastlinstva v izbrani pokrajini Afrike – tropski deževni gozd v Kongovi kotlini (**naloga 5.1**);
- utemeljiti prednosti življenja v večnacionalni skupnosti (**naloga 8.1**);
- na zemljevidu poimenovati izbrana gorovja v Evropi (**nalogi 10.1 in 10.2**);
- na zemljevidu s plastnicami prepoznati površinsko reliefno obliko (**naloga 21.2**);
- na sliki rastlinskih višinskih pasov poimenovati izbrani pas – iglasti gozd (**naloga 22.1**);
- sklepati o problemih širjenja pristaniške dejavnosti Luke Koper (**naloga 26.1**);
- sklepati o spremembah v naselju in o življenju ljudi ob spremenjeni gospodarski dejavnosti (**nalogi 27.1 in 27.2**).

Učenci v rdečem območju znajo poimenovati zahtevnejše fizičnogeografske pojme in izkazujejo razumevanje kompleksnejših družbenogeografskih procesov.

Zgled:

27. naloga

V majhnem podeželskem naselju v Pomurju so geologi odkrili večje količine zdravilne termalne vode.

Predvidi spremembi v načinu življenja ljudi ter v naselju in njegovi okolici, ki bi nastali, če bi termalno vodo začeli izkoriščati.

Odgovora napiši na črte.

a) Sprememba v načinu življenja ljudi: _____

b) Sprememba v naselju in v njegovi okolici: _____

MODRO OBMOČJE

Naloge: 8.2, 11.3, 12.1, 20.1 in 26.2

Vsebina: Svet – Severna Amerika (ZDA – primer večnacionalne skupnosti), Evropa – fizičnogeografske značilnosti (značilnosti geografskih enot in podnebja), Slovenija – fizičnogeografske značilnosti (prikazovanje izoblikovanosti površja), Slovenija – družbenogeografske značilnosti (Luka Koper)

Standardi znanja: Razen naloge 12.1 (nekoliko zahtevnejši standardi znanja) vse naloge preverjajo minimalne standarde znanja.

Učenci znajo:

- utemeljiti prednosti življenja v večnacionalni skupnosti (**naloga 8.2**);
- poimenovati prevladujočo značilnost površja v izbrani geografski enoti Evrope – Zahodna Evropa (**naloga 11.3**);
- s klimogramom določiti tip podnebja – celinsko podnebje (**naloga 12.1**);
- poimenovati črte, ki povezujejo točke z enako nadmorsko višino (**naloga 20.1**);
- sklepati o problemih širjenja pristaniške dejavnosti Luke Koper (**naloga 26.2**).

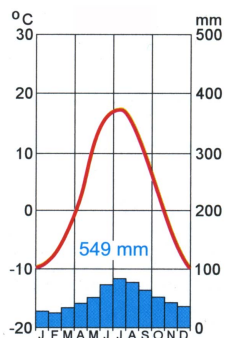
Učenci v modrem območju izkazujejo razumevanje kompleksnejših družbenogeografskih procesov, vendar pri tem navajajo več rešitev, in sposobnost sklepanja s konkretnega na splošno.

Zgled:

12. naloga

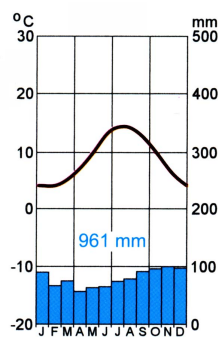
Nalogo boš reševal z uporabo klimogramov 1 in 2, ki prikazujeta značilnosti dveh različnih podnebij v Evropi.

Klimogram 1:

Vir: Senegačnik, J., Drobnjak, B., 2000. Spoznavamo Evropo in Azijo: Geografija za 7. razred 9-letne osnovne šole. Učbenik, Ljubljana, Modrijan, str. 19

Klimogram 2:

Vir: Senegačnik, J., 2009. Geografija Evrope in Azije: Učbenik za 7. razred osnovne šole. Ljubljana, Modrijan, str. 11

Na črto k številki klimograma napiši ime podnebja, katerega značilnosti prikazuje posamezni klimogram.

Klimogram 1: _____ podnebje.

Klimogram 2: _____ podnebje.

Opomba: V modro območje se je uvrstil le 1. del naloge, pri katerem učenci določajo tip podnebja z uporabo klimograma 1. Drugi del naloge se je uvrstil med naloge nad modrim območjem.

NALOGE NAD MODRIM OBMOČJEM

Naloge: 5.2, 7.1, 7.2, 12.2, 13.1, 13.2, 18.1, 18.2 in 22.2

Vsebina: Svet – Afrika (rastlinstvo Afrike), svet – Azija (poselitev Japonske), Evropa – fizičnogeografske značilnosti (podnebje), Evropa – Severna Evropa (vpliv fjordov na kopenski promet na Norveškem), Evropa – Južna in Jugovzhodna Evropa (povečanje namakalnih površin), Slovenija – fizičnogeografske značilnosti (rastlinski višinski pasovi v slovenskih Alpah)

Standardi znanja: Večina nalog preverja minimalne standarde znanja. Izjema so naloge 5.2, 12.2, 18.1 in 18.2 (nekoliko zahtevnejši standardi znanja).

Učenci ne znajo:

- poimenovati prevladujočega tipa rastlinstva v izbrani pokrajini Afrike – savana na Jezerskem višavju (**naloga 5.2**);
- razložiti vzrokov za neenakomerno poseljenost Japonske (**nalogi 7.1 in 7.2**);
- s klimograma določiti tip podnebja – oceansko podnebje (**naloga 12.2**);
- utemeljiti, zakaj so fjordi na Norveškem velika ovira za kopenski promet (**nalogi 13.1 in 13.2**);
- utemeljiti, zakaj se je delež namakalnih površin v Južni Evropi najbolj povečal v Španiji in v Italiji (**nalogi 18.1 in 18.2**);
- na sliki rastlinskih višinskih pasov poimenovati izbranega pasu – gorsko travniško rastlinstvo (**naloga 22.2**).

Večina nalog, uvrščenih nad modro območje, preverja znanje III. taksonomske stopnje, učne vsebine 7. razreda (časovna oddaljenost) ali pa vsebine, ki se obravnavajo proti koncu šolskega leta (manj utrjena snov). Dosežki učencev pri teh nalogah so pričakovano nekoliko nižji.

Zgled:

18. naloga

Danes je poljedelstvo v sušnejših območjih Južne Evrope neločljivo povezano z namakanjem. Delež namakalnih površin se je najbolj povečal v Italiji in v Španiji.

Utemelji, zakaj se je prav v teh dveh državah Južne Evrope delež namakalnih površin bolj povečal kakor v drugih državah.

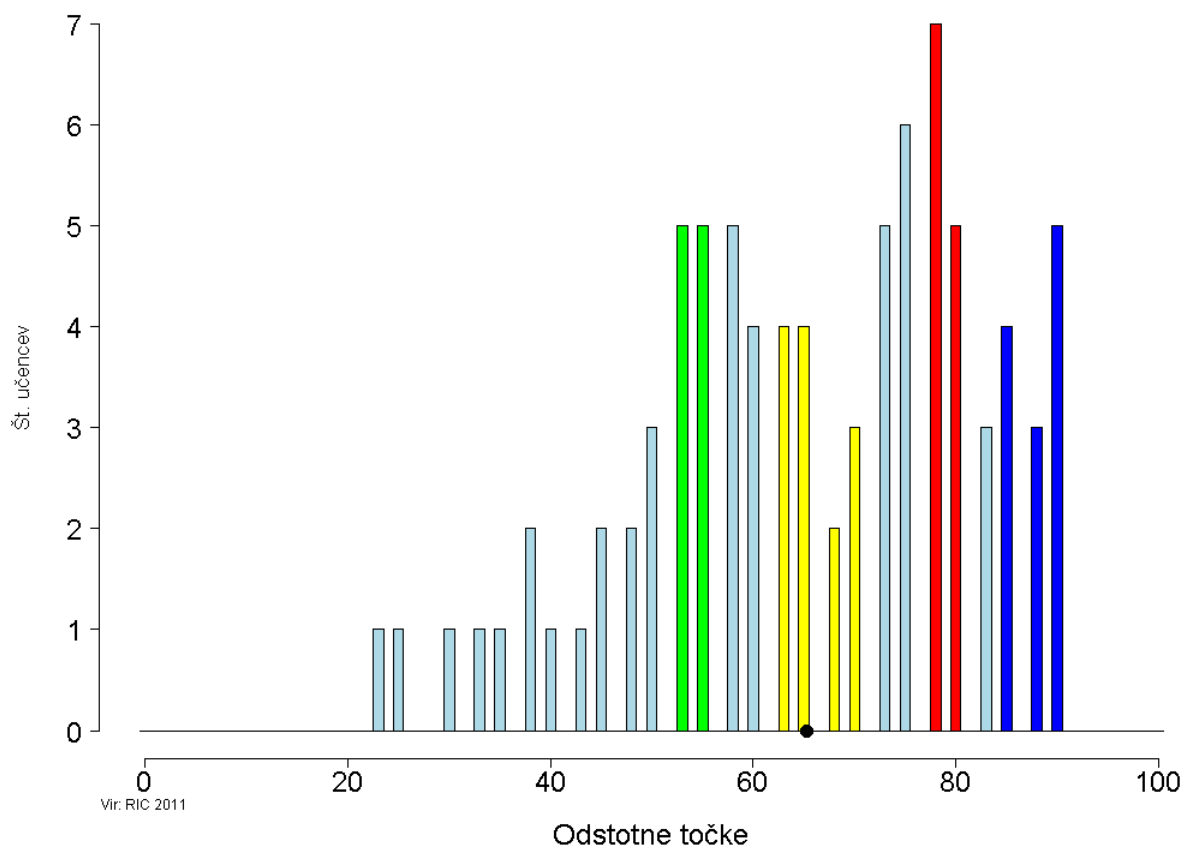
Odgovora napiši na črti.

Utemeljitev 1: _____

Utemeljitev 2: _____

OPISI DOSEŽKOV NPZ V PRILAGOJENEM IZOBRAŽEVALNEM PROGRAMU Z NIŽJIM IZOBRAZBENIM STANDARDOM

Porazdelitev točk pri predmetu SLOVENŠČINA (NIS) (NPZ, 3. obdobje, 2011, N = 86)

ZELENO OBMOČJE

V zelenem območju so učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo spodnjo mejo četrte dosegov.

NEUMETNOSTNO BESEDILO

Taksonomske stopnje: Pri treh nalogah (2, 4, 5 – sedem postavk) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri dveh nalogah (9, 11 – tri postavke) pa na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: Največ je nalog obkroževanja, sledijo pa naloge povezovanja in naloge kratkega odgovora.

Učenci:

- prepoznajo vrsto besedila (**naloga 2.1**);
- povežejo podatke z ustreznimi pojmi (**naloge 4.1, 4.2 in 4.3**);
- poiščejo podatek v besedilu (**naloge 5.1, 5.2 in 5.3**);
- poiščejo podatek v besedilu glede na kriterij (**nalogi 9.1 in 9.2**);
- prepoznajo namen besedila (**naloga 11.1**).

Učenci prepoznajo osnovne podatke o in v neumetnostnem besedilu.

Zgled:

- 5. Iz spodaj naštetih sestavin izberi tri, ki so navedene v besedilu za pripravo jedi. Izbrane sestavine napiši na črte.**

Sestavine: fižol, cvetača, origano, krompir, paradižnik, koruza, bučke.

UMETNOSTNO BESEDILO

Taksonomske stopnje: Pri treh nalogah (1, 4, 5 – 5 postavk) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri dveh nalogah (8 in 9 – skupaj tri postavke) pa na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: V zelenem območju so naloge kratkega odgovora, alternativnega tipa in dopolnjevanja.

Učenci:

- prepoznajo glavno književno osebo (**naloga 1.1**);
- prepoznajo bistvene podatke iz besedila (**naloge 4.1, 5.1, 5.3 in 5.4**);
- opišejo posebnosti značaja književne osebe (**nalogi 8.1 in 8.2**);
- razumejo socialne motive za dožemanje književne osebe (**naloga 9.1**).

Učenci prepoznajo osnovne podatke o in v umetnostnem besedilu. Razumejo nekatera razmerja med književnimi osebami.

Zgled:

- 8. Kakšna oseba je bil stric Pupinpoču?** Med spodaj navedenimi lastnostmi izberi dve, ki ga najboljše označujeta. Besedi napiši na črti.

Lastnosti: neprijazen, priljubljen, hudoben, rahločuten, redkobeseden.

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje sodijo učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo med polovicama dosežkov.

NEUMETNOSTNO BESEDILO

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (7, 8 – skupaj dve postavki) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri dveh naloga (10, 12 – skupaj tri postavke) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba) in pri eni nalogi (14 – ena postavka) na III. taksonomski stopnji (povezovanje, analiza in vrednotenje).

Tipi nalog: Naloge uvrščamo med naloge kratkega odgovora, razvrščanja, dopolnjevanja in med naloge zapisa kratkega odgovora.

Učenci:

- najdejo podatek iz besedila glede na kriterij (**naloga 7.1**);
- nadaljujejo besedno zvezo (**naloga 8.1**);
- popravijo nekatere pravopisne napake (**naloga 10.1**);
- uvrstijo besedo v besedno vrsto (**nalogi 12.1 in 12.2**);
- tvorijo besedilo po vzorcu (**naloga 14.2**).

Učenci v rumenem območju znajo uporabiti nekaj osnovnih slovničnih in pravopisnih pravil.

Zgled:

12. Iz povedi spodaj izpiši dva samostalnika in dva glagola. Vpiši jih v preglednico.

Mama kuha juho in peče potico, Marko pa pomaga in se oblizuje.

Samostalnika	Glagola

UMETNOSTNO BESEDILO

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (3 – ena postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni nalogi (9 – ena postavka) pa na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: V rumenem območju sta nalogi kratkega odgovora in dopolnjevanja.

Učenci:

- najdejo razlago za ravnanje književne osebe (**naloga 3.1**);
- razumejo socialne motive za dojetje književne osebe v celoti (**naloga 9.2**).

Učenci najdejo razlago za ravnanje in razumejo širše socialne motive za dojetje književne osebe.

Zgled:

3. S čim si je glavni junak služil kruh? Odgovor napiši na črto.

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje sodijo učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo zgornje četrtine dosežkov.

NEUMETNOSTNO BESEDILO

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (3 – ena postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni nalogi (10 – ena postavka) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in pri eni nalogi (15 – dve postavki) na III. taksonomski stopnji (povezovanje, analiza in vrednotenje).

Tipi nalog: V rdečem območju so naloge kratkega odgovora in zapisa kratkega odgovora.

Učenci:

- poimenujejo zbirko istovrstnih besedil (**naloga 3.1**);
- popravijo vse dane pravopisne napake (**nalogi 10.2**);
- prepoznajo vzročno-posledično razmerje dveh besedil (**nalogi 15.1 in 15.2**).

Učenci v rdečem območju širijo uporabo slovnčnih in pravopisnih pravil. Kažejo napredek v analizi in v sintezi neumetnostnih besedil.

Zgled:

15. a) Na črto napiši skupne sestavine za pripravo mineštre in pečenega jajca.

b) Na črto napiši razlike v postopku med pripravo mineštre in pečenega jajca.

UMETNOSTNO BESEDILO

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (5 – 1 postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni nalogi (7 – ena postavka) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in pri eni nalogi (10 – ena postavka) delovanje na III. taksonomski stopnji (povezovanje, analiza in vrednotenje).

Tipi nalog: Naloge uvrščamo med naloge kratkega odgovora, naloge alternativnega tipa in naloge zapisa kratkega odgovora.

Učenci:

- prepoznajo bistvene podatke iz besedila (**naloga 5.2**);
- ločijo glavne in stranske književne osebe (**naloga 7.1**);
- razumejo motive za poimenovanje književne osebe (**naloga 10.1**).

Učenci v rdečem območju širijo razlago za ravnanje in razumevanje širših socialnih motivov in dožemanje književnih oseb.

Zgled:

7. Iz besedila izpiši poleg Pupinpočuja še eno odraslo književno osebo. Njeno ime zapiši na črto.

MODRO OBMOČJE

V modro območje sodijo učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo zgornje desetine dosežkov.

NEUMETNOSTNO BESEDILO

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (1 – ena postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje).

Tipi nalog: Naloga je tipa kratkega odgovora.

Učenci:

- prepoznajo vir besedila (**naloga 1.1**).

Učenci v modrem območju natančneje berejo in povzemajo neumetnostne vsebine.

Zgled:

- 1. Iz katere knjige je besedilo?** Naslov knjige napiši na črto.
-

UMETNOSTNO BESEDILO

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (2 in 6 – dve postavki) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni nalogi (10 – ena postavka) pa na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: Znanje smo preverjali z nalogami obkroževanja in zapisa kratkega odgovora.

Učenci:

- prepoznajo zvrst besedila (**naloga 2.1**);
- razumejo motiv za ravnanje književne osebe (**naloga 6.1**);
- razumejo motive za poimenovanje književne osebe (**naloga 10.2**).

Učenci v modrem območju v celoti razumejo socialne motive, dojemajo književne osebe in vključujejo znanje iz literarne teorije.

Zgled:

- 2. Katero književno zvrst predstavlja besedilo?** Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Poezijo.
- B Dramatiko.
- C Prozo.

NALOGE NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje sodijo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65 % uspešnostjo.

NEUMETNOSTNO BESEDILO

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (6 – ena postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni nalogi (13 – ena postavka) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in pri eni nalogi (14 – ena postavka) na III. taksonomski stopnji (povezovanje, analiza in vrednotenje).

Tipi nalog: Naloge so tipa kratkega odgovora in zapisa kratkega odgovora.

Učenci so manj uspešni pri:

- zapisu števnik z besedo (**naloga 6.1**);
- zanikanju povedi (**naloga 13.1**);
- tvorjenju besedila po vzorcu (**naloga 14.1**).

Tudi najbolj uspešni učenci ne kažejo zanesljivega znanja s področja jezika in kljub predlogi ne tvorijo samostojnega besedila.

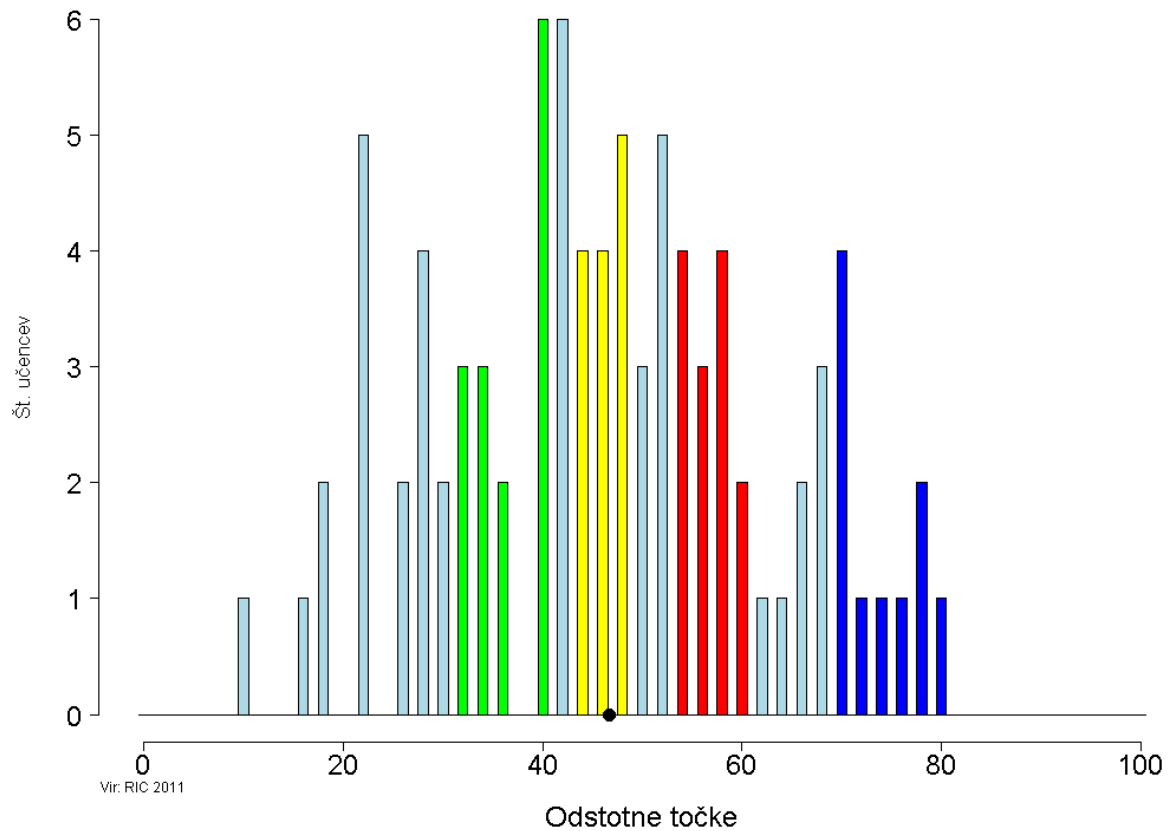
Zgled:

13. Spodaj zapisano poved zanikaj. Zanikano poved napiši na črti.

V mineštri kuhamo klobaso ali suha rebrca.

OPISI DOSEŽKOV NPZ V PRILAGOJENEM IZOBRAŽEVALNEM PROGRAMU Z NIŽJIM ZOBRAZBENIM STANDARDOM

Porazdelitev točk pri predmetu MATEMATIKA (NIS) (NPZ, 3. obdobje, 2011, N = 88)

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje sodijo učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo spodnjo mejo četrte dosežkov.

Vsebine: Največ nalog zelenega območja je bilo s področja aritmetike (4), sledita po dve nalogi geometrije in nalogi, ki preverjata branje in uporabo podatkov, in ena naloga merjenja.

Taksonomske stopnje: Pri treh nalogah (4, 6 in 7 – skupaj 4 postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje) in pri dveh nalogah (8, 12 – skupaj 5 postavk) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: Prevladuje tip nalog kratkega odgovora, ena naloga je naloga razvrščanja, ena pa je zahtevala slikovni odgovor.

Učenci:

- razvrstijo naravna števila po velikosti (**naloga 4.1**);
- preberejo podatek iz preglednice (**nalogi 6.1 in 6.3**);
- prepoznajo oznake merskih enot za dolžino (**naloga 7.1**);
- izračunajo vrednost številskega izraza (**naloge 8.1, 8.2 in 8.4**);
- narišejo pravokotnik in ga označijo (**nalogi 12.1 in 12.2**).

Učenci prepoznajo in poznajo osnovna dejstva in pojme, znajo poiskati podatke v matematičnih prikazih in znajo izračunati vrednost enostavnega številčnega izraza.

Zgled:

12. naloga

- a) Z geometrijskim orodjem nariši pravokotnik, dolg 7,5 cm in širok 4 cm, in ga označi.

Slika:

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje sodijo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo med polovicama dosežkov.

Vsebine: Po snovni pokritosti v rumenem območju prevladuje aritmetika (5 nalog) pred merjenjem (2 nalogi) ter branjem in uporabo podatkov (2 nalogi).

Taksonomske stopnje: Pri štirih nalogah (1, 2, 6 in 7 – skupaj 8 postavk) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje) in pri eni nalogi (10 – ena postavka) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: Prevladujejo naloge kratkega odgovora, dve pa sta nalogi razvrščanja.

Učenci:

- napišejo število iz mestnih vrednosti (**naloga 1.1**);
- številu določijo mestne vrednosti (**naloga 1.2**);
- napišejo naravno število s števki (**nalogi 2.1 in 2.3**);
- napišejo ulomek s števki (**naloga 2.2**);
- razvrstijo podatke iz preglednice (**naloga 6.2**);
- prepoznajo oznake merskih enot za maso in čas (**nalogi 7.2 in 7.3**);
- primerjajo podatke iz preglednice (**naloga 10.4**).

Učenci prepoznajo in poznajo nekoliko zahtevnejša dejstva in pojme in znajo uporabiti podatke v matematičnih prikazih.

Zgled:

1. naloga

a) Na črto napiši število iz danih mestnih vrednosti.

3St 5Dt 4D = _____

b) Na črto napiši mestne vrednosti števila.

7 350 = _____

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje sodijo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo zgornje četrtine dosežkov.

Vsebine: Poleg nalog branja in uporabe podatkov (4 naloge) zajema rdeče območje tudi naloge aritmetike (3 naloge), geometrije (1 naloga) in merjenja (1 naloga).

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (3 – ena postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri treh nalogah (9, 10 in 11 – skupaj 5 postavk) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in pri dveh nalogah (16 in 17 – 3 postavke) delovanje na III. taksonomski stopnji (povezovanje, analiza in vrednotenje).

Tipi nalog: Pri večini nalog učenec zapiše kratki odgovor, samo pri eni nalogi rešitev predstavi slikovno.

Učenci:

- poimenujejo vrsto trikotnika – enakostranični (**naloga 3.1**);
- pretvorijo mere za čas (**naloga 9.2**);
- uporabijo podatek iz preglednice (**naloge 10.1, 10.2 in 10.3**);
- nakažejo pot reševanja izraza (**naloga 11.1**);
- predstavijo podatke z grafičnim prikazom (**naloga 16.1**);
- nakažejo pot reševanja besedilne naloge (**nalogi 17.1 in 17.2**).

Učenci izkazujejo napredujočo uporabo znanja matematičnih pojmov, dejstev in podatkov.

Zgled:

10. naloga

Z uporabo preglednice odgovori na vprašanja.

Preglednica: Razdalje med kraji v kilometrih

	Izola	Kranj	Murska Sobota	Nova Gorica	Škofja Loka
Izola		136	290	95	131
Kranj	136		207	131	11
Murska Sobota	290	207		285	197
Nova Gorica	95	131	285		127
Škofja Loka	131	11	197	127	

a) Med katerima krajema je največja razdalja?

Odgovor napiši na črto.

b) Koliko kilometrov je od Škofje Loke do Nove Gorice?
Odgovor napiši na črto.

c) Katera mesta so več kakor 200 km oddaljena od Murske Sobote?
Odgovor napiši na črto.

MODRO OBMOČJE

V modro območje sodijo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo zgornje desetine dosežkov.

Vsebine: Vsebinsko zajema modro območje področje aritmetike (5 nalog), geometrije (2 nalogi) in merjenja (1 naloga).

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (3 in 5 – skupaj tri postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri štirih nalogah (8, 9, 11 in 14 – skupaj štiri postavke) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in pri eni nalogi (17 – 1 postavka) delovanje na III. taksonomski stopnji (povezovanje, analiza in vrednotenje).

Tipi nalog: Vse naloge so naloge kratkega odgovora.

Učenci:

- poimenujejo vrsto trikotnika – pravokotni in enakokraki (**nalogi 3.2 in 3.3**);
- primerjajo ulomka med seboj (**naloga 5.3**);
- izračunajo vrednost številskega izraza (**nalogi 8.3 in 11.2**);
- pretvorijo mere za maso (**naloga 9.3**);
- nakažejo pravilno pot reševanja (**naloga 14.1**);
- nakažejo pot reševanja besedilne naloge (**naloga 17.3**).

Učenci izkazujejo uporabo znanja matematičnih pojmov, dejstev in podatkov v manj znanih in manj tipičnih situacijah.

Zgled:

17. naloga

Kinodvorana sprejme 350 gledalcev. Na predstavo pridejo 3 skupine po 25 učencev in 120 drugih gledalcev. Koliko sedežev ostane praznih?

Reševanje:

Opomba: V modro območje sodi reševanje 3. koraka besedilne naloge. Reševanje prvih dveh korakov se je uvrstilo že v rdeče območje.

NALOGE NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje sodijo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65 % uspešnostjo.

Vsebine: Naloge so v glavnem s področja aritmetike (10 nalog), zastopani pa so tudi geometrija (2 nalogi) in branje in uporaba podatkov (2 nalogi) ter merjenje (1 naloga).

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (4 in 5 – skupaj štiri postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri petih nalogah (9, 12, 13, 14 in 15 – skupaj osem postavk) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in pri dveh nalogah (16 in 17 – 3 postavke) delovanje na III. taksonomski stopnji (povezovanje, analiza in vrednotenje).

Tipi nalog: Vse naloge so naloge kratkega odgovora.

Učenci so manj uspešni pri:

- razvrščanju decimalnih števil po velikosti (**naloga 4.2**);
- primerjanju decimalnih števil med seboj (**naloga 5.1**);
- primerjanju naravnih števil med seboj (**naloga 5.2**);
- primerjanju ulomka z decimalnim številom (**naloga 5.4**);
- pretvarjanju mer za prostornino (**naloga 9.1**);
- nastavitvi izračuna ploščine in pri zapisu odgovora z oznako merske enote (**nalogi 12.3 in 12.4**);
- reševanju besedilne naloge (**naloge 13.1, 13.2, 15.1 in 15.2**);
- reševanju enačbe (**naloga 14.2**);
- interpretiranju podatkov iz grafičnega prikaza (**nalogi 16.2 in 16.3**);
- reševanju sestavljene besedilne naloge (**naloga 17.4**).

Dosežki kažejo na težave prenosa znanja v nove, kreativnejše, uporabne problemske situacije, ki jih učenci uspešneje rešujejo po modelu istovrstnih problemov pri istovrstnih številih. Težave imajo pri spremembi vrste števil. Neuspešnost povezujemo s specifičnimi lastnostmi merjene populacije, za katero je značilna manjša sistematičnost in nestabilnost znanja.

Zgled:

5. naloga

V okvirček vpiši znak $>$, $<$ ali $=$ tako, da bo zapis pravilen.

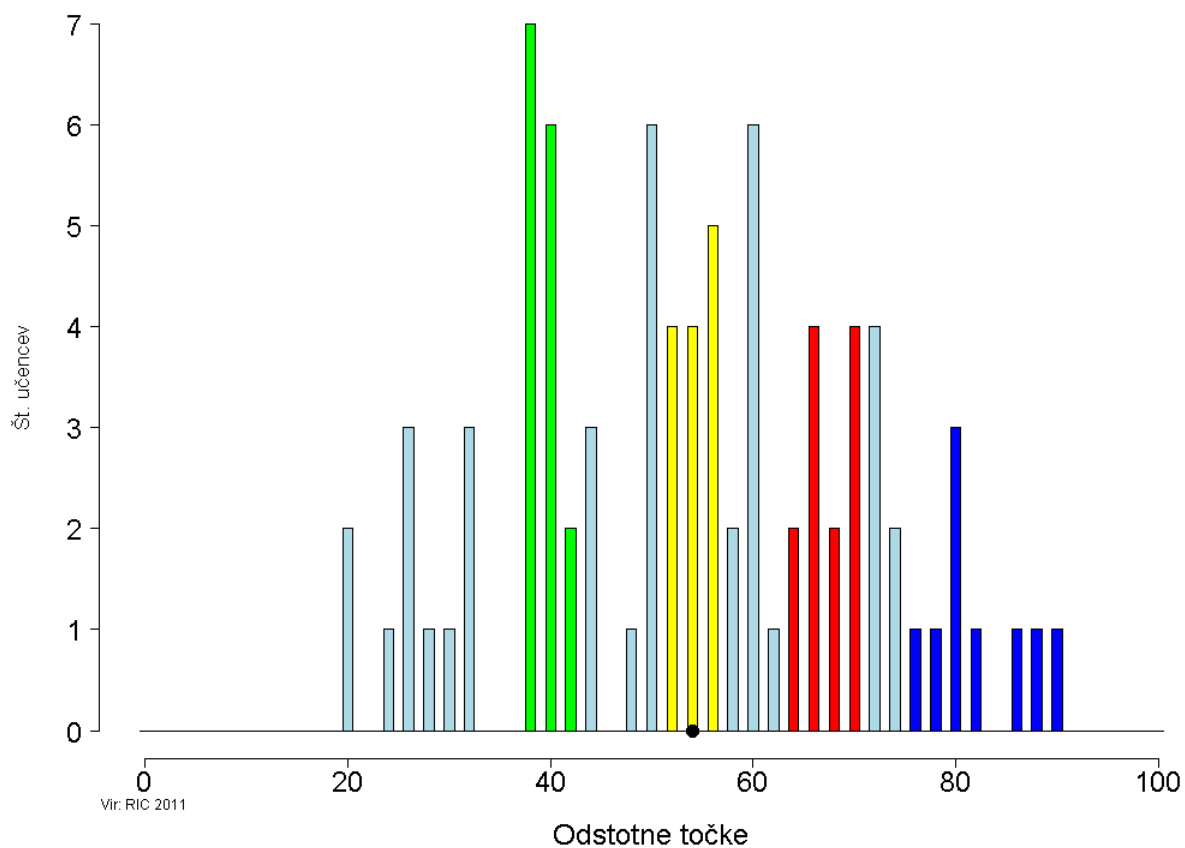
a) $12,30$ $12,3$

b) $2\ 608$ $2T\ 6S\ 8D$

č) $\frac{7}{10}$ $7,7$

OPISI DOSEŽKOV NPZ V PRILAGOJENEM IZOBRAŽEVALNEM PROGRAMU Z NIŽJIM IZOBRAZBENIM STANDARDOM

Porazdelitev točk pri predmetu DRUŽBOSLOVJE (NIS) (NPZ, 3. obdobje, 2011, N = 85)

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje sodijo učenci, katerih skupni dosežki pri družboslovju določajo spodnjo mejo četrte dosežkov.

GEOGRAFIJA

Taksonomske stopnje: Pri petih nalogah (2, 3, 4, 5 in 6 – skupaj 8 postavk) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri dveh nalogah (9, 10 – skupaj 2 postavki) pa na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: Od skupaj 10 postavk smo 4 preverjali z nalogami, pri katerih so morali učenci zapisati kratki odgovor, po 2 postavki sta bili nalogi tipa obkroževanja in povezovanja in po 1 postavka tip dopolnjevalnega in razvrščanja.

Učenci:

- poimenujejo oceane (**naloge 2.1, 2.2 in 2.3**);
- poimenujejo otok (**naloga 3.1**);
- prepoznajo Slovenijo kot evropsko državo (**naloga 4.2**);
- povežejo glavno mesto z državo – Rim, Zagreb (**nalogi 5.1 in 5.3**);
- prepoznajo Savinjo kot slovensko reko (**naloga 6.1**);
- povežejo slovenski kraj s slovensko pokrajino (**naloga 9.1**);
- preberejo podatek o količini padavin s klimograma (**naloga 10.1**).

Učenci v zelenem območju izkazujejo znanje osnovnih geografskih pojmov, predvsem geografije Slovenije.

Zgled:

2. naloga

Površje Zemlje sestavlja tudi več oceanov in morij. Poimenuj tri oceane.

Odgovor napiši na črte.

ZGODOVINA

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (1 – ena postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje).

Tipi nalog: V zelenem območju je le naloga obkroževanja.

Učenci:

- prepoznajo sinonim za preteklost (**naloga 1.1**).

Učenci vedo, da zgodovini rečemo tudi preteklost.

Zgled:

1. naloga

Obkroži črko pred dvema pravilnima trditvama.

- A Preteklost imenujemo tudi zgodovina.
- B Zgodovinar preučuje življenje živali v preteklosti.
- C Prazgodovina je najkrajše obdobje človekove zgodovine.
- Č Dobo stotih let imenujemo tisočletje.
- D Arheolog je strokovnjak, ki raziskuje izkopanine.

Opomba: V zeleno območje se pri 1. nalogi uvršča le odgovor A, odgovor D pa sodi v rdeče območje.

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje sodijo učenci, katerih skupni dosežki pri družboslovju določajo mejo med polovicama dosežkov.

GEOGRAFIJA

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (1 in 5 – skupaj 3 postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni nalogi (8 – ena postavka) pa na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: V rumeno območje so se uvrstile naloge kratkega odgovora, obkroževanja in povezovanja.

Učenci:

- poimenujejo kontinenta (**nalogi 1.1 in 1.2**);
- povežejo glavno mesto z državo – Dunaj (**naloga 5.2**);
- razumejo značilnost prebivalstva Evrope (**naloga 8.2**).

Učenci v rumenem območju izkazujejo širše znanje osnovnih geografskih pojmov in razumejo posamezne značilnosti geografije Evrope.

Zgled:

8. naloga

Spodaj navede trditve so povezane z značilnostmi prebivalstva Evrope.

Obkroži črko pred dvema pravilnima trditvama.

- A Alpe so gosto poseljeno območje.
- B V Evropi je rodnost manjša kakor v Aziji.
- C Umrljivost otrok je v Evropi enaka kakor v Afriki.
- Č Večina ljudi v Evropi je pismenih.
- D Večina prebivalstva v Evropi je zaposlenega v kmetijstvu.

Opomba: V rumeno območje se uvršča odgovor Č, odgovor B pa sodi v rdeče območje.

ZGODOVINA

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (3 – dve postavki) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje).

Tipi nalog: V rumenem območju je le naloga povezovanja.

Učenci:

- prepoznajo rimsko ime kraja (**nalogi 3.1 in 3.2**).

Učenci uspešno povežejo ime kraja z njegovim rimskim imenom.

Zgled:

3. naloga

Poveži ime kraja iz rimskih časov z njegovim današnjim imenom. Na prazno črto pred današnjim imenom kraja napiši številko ustreznega rimskega imena.

DANAŠNJI IMENI KRAJEV:

_____ Ptuj.

_____ Ljubljana.

RIMSKA IMENA:

1 Celea.

2 Poetovio.

3 Longaticum.

4 Emona.

5 Roma.

DRŽAVLJANSKA VZGOJA IN ETIKA

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (1 – dve postavki) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje) in pri eni nalogi (2 – ena postavka) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: V rumenem območju so naloge obkroževanja in kratkega odgovora.

Učenci:

- prepoznajo člana razširjene družine – babica, bratranec (**nalogi 1.1 in 1.2**);
- razumejo sorodstveno vez – dedek (**naloga 2.2**).

Učenci prepoznajo večino članov razširjene družine in razumejo nekatere sorodstvene vezi.

Zgled:

1. naloga

Kdo sodi v razširjeno družino in ni član jedrne družine?

Obkroži črko pred tremi pravilnimi odgovori.

A Babica.

B Mama.

C Bratranec.

Č Sin.

D Stric.

E Brat.

F Oče.

Opomba: V rumeno območje sta se uvrstila le odgovora A in C, odgovor D pa sodi v modro območje.

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje sodijo učenci, katerih skupni dosežki pri družboslovju določajo mejo zgornje četrtine dosežkov.

GEOGRAFIJA

Taksonomske stopnje: Pri treh nalogah (3, 4 in 6 – štiri postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri štirih nalogah (7, 8, 9, 10 – sedem postavk) pa na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: V rdečem območju je bilo največ nalog kratkega odgovora in obkroževanja, sledi tip razvrščanja in dopolnjevanja.

Učenci:

- poimenujejo in prepoznajo polotok (**naloga 3.2**);
- prepoznajo evropsko državo – Danska, Francija (**nalogi 4.1 in 4.3**);
- prepoznajo Krko, slovensko reko (**naloga 6.2**);
- ob zemljevidu poimenujejo gorstvo, nižino in morje (**naloge 7.1, 7.2 in 7.3**);
- razumejo značilnost prebivalstva Evrope (**naloga 8.1**);
- povežejo slovenski kraj s slovensko pokrajino (**nalogi 9.2 in 9.3**);
- preberejo podatek o povprečni temperaturi s klimograma (**naloga 10.2**).

Učenci v rdečem območju izkazujejo širše znanje osnovnih geografskih pojmov geografije Slovenije in ga širijo na geografijo Evrope.

Zgled:

7. naloga

Zemljevid 1: Površje Evrope

Vir: Geografija: Evropa – naravni in kulturni prostor. 1995. Prosojnice, Tržič, Učila

Oglej si zemljevid 1, na katerem so s številkami označeni gorovje, nižina in morje.

Poimenuj jih in njihova imena napiši na črte.

Ime gorovja, ki je označeno s številko 1: _____

Ime nižine, ki je označena s številko 2: _____

Ime morja, ki je označeno s številko 3: _____

ZGODOVINA

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (1 – ena postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni nalogi (4 – ena postavka) pa na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: V rdečem območju sta nalogi obkroževanja in kratkega odgovora.

Učenci:

- prepoznajo delo arheologa (**naloga 1.2**);
- razumejo posledice turških vpadov (**naloga 4.2**).

Učenci vedo, kaj je delo arheologa. Razumejo tudi posledice turških vpadov.

Zgled:

4. naloga

V srednjem veku so Turki pogosto vpadali na naše ozemlje.

b) Kakšne so bile posledice turških vpadov na naše ozemlje?

Odgovor napiši na črto.

DRŽAVLJANSKA VZGOJA IN ETIKA

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (2 – dve postavki) smo preverjali uporabo miselnih procesov na II. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje).

Tipi nalog: V rdečem območju je naloga kratkega odgovora.

Učenci:

- razumejo sorodstveno vez – oče, pradedek (**nalogi 2.1 in 2.3**).

Učenci razumejo in iz opisa sklepajo na sorodstvene vezi.

Zgled:

2. naloga

70-letni Jože ima tri otroke, pet vnukov in enega pravnuka. Napiši tri sorodstvene vezi, v katerih je Jože.

Odgovor napiši na črte.

Opomba: V rdeče območje sodita odgovora oče in pradedek, odgovor dedek pa se je uvrstil v rumeno območje.

MODRO OBMOČJE

V to območje sodijo učenci, katerih skupni dosežki pri družboslovju določajo mejo zgornje desetine dosežkov.

GEOGRAFIJA

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (11 in 12 – 5 postavk) smo preverjali uporabo miselnih procesov na III. taksonomski stopnji (povezovanje, analiza in vrednotenje).

Tipi nalog: V modrem območju sta nalogi zapisa kratkega odgovora.

Učenci:

- ovrednotijo cestni in železniški promet ter turistične kraje in turistična naselja (**naloge 11.1, 11.2; 12.1, 12.2 in 12.3**).

Učenci v modrem območju izkazujejo sposobnost analize, sinteze in vrednotenja geografskih vsebin.

Zgled:

12. naloga

Janez je s starši med poletnimi počitnicami odšel na turistično kmetijo na Goričko. Sošolec Jože pa je s starši letoval v hotelu v Portorožu. Navedi tri prednosti, ki jih je imela Janezova družina pred Jožetovo.

Odgovor napiši na črte.

Prednost 1: _____

Prednost 2: _____

Prednost 3: _____

ZGODOVINA

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (4 in 5 – tri postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: V modro območje so se uvrstile naloge kratkega odgovora.

Učenci:

- razumejo vzroke turških upadov (**naloga 4.1**);
- razumejo pojem totalne vojne (**naloga 5.1**);
- opredelijo vzroke za konec druge svetovne vojne (**naloga 5.2**).

Učenci izkazujejo razumevanje nekaterih zgodovinskih vsebin.

Zgled:

5. naloga

a) Zakaj 2. svetovno vojno imenujemo totalna vojna?

Odgovor napiši na črto.

DRŽAVLJANSKA VZGOJA IN ETIKA

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (1 – ena postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje).

Tipi nalog: V modrem območju je samo naloga obkroževanja.

Učenci:

- prepoznajo člana razširjene družine – stric (**naloga 1.3**).

Učenci v modrem območju prepoznajo člana razširjene družine med naštetimi možnostmi.

Zgled:

1. naloga

Kdo sodi v razširjeno družino in ni član jedrne družine?

Obkroži črko pred tremi praviimi odgovori.

- A Babica.
- B Mama.
- C Bratranec.
- Č Sin.
- D Stric.
- E Brat.
- F Oče.

Opomba: V modro območje se je uvrstil le odgovor D, odgovora A in C pa sodita v rumeno območje.

NALOGE NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje sodijo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65 % uspešnostjo.

ZGODOVINA

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (2– tri postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni nalogi (5 – ena postavka) delovanje na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in pri eni nalogi (6 – dve postavki) uporabo miselnih procesov na III. taksonomski stopnji (povezovanje, analiza in vrednotenje).

Tipi nalog: Nad modrim območjem so naloge kratkih odgovorov in zapisa kratkih odgovorov.

Učenci:

- ne razlikujejo vrst zgodovinskih virov (**naloge 2.1, 2.2 in 2.3**);
- ne razumejo vloge OZN (**naloga 5.3**);
- ne razumejo zgodovinskih okoliščin za nastanek zamejstva in izseljenstva (**nalogi 6.1 in 6.2**).

Učenci nad modrim območjem ne razumevajo večine zgodovinskih vsebin. Dosežke pripisujemo segmentni obravnavi in časovni oddaljenosti učnih vsebin.

Zgled:

2. naloga

Naštej tri skupine zgodovinskih virov.

Odgovor napiši na črte.
